

Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА

СВІТЛИЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 18-19 (1641) П'ятниця, 23 вересня 2011 р.

Видається з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

Фото Олекси Носаненка

ДАВАЙТЕ ДРУЖИТИ «СВІТЛИЦЯМИ»!

Про давню традиційну тісну співпрацю «Кримської світлиці» з українським військом у Криму свідчать не лише численні «армійські» публікації на сторінках газети, в яких розповідається про солдатську службу, армійські свята і традиції, кращик представників з когорти захисників Вітчизни. Бо, скажімо, знак «Відмінний прикордонник», яким кілька років тому було нагороджено редакцію, хіба не доказ такої співпраці і «обо-

ронних» заслуг «форпосту українського слова в Криму» – «Кримської світлиці»?

Тож не випадково, як тільки цього літа після майже півторарічної вимушеної перерви відновився випуск газети, армійська тематика також почала повертатися на її шпальти, а «Світлиця» – до флотського та солдатського читача. Бо служать у Криму (хоч наша газетна рубрика й стверджує, що «Кримська служба – не курорт!») земляки мало не з усієї

України, а рідне українське друковане слово у цьому краї, так уже склалося, не тільки на службі, але й «на гражданці» знайти непросто.

Тому й було прийняте рішення – передати частину віддрукованого тиражу «Кримської світлиці» як гуманітарну шефську допомогу нашим кримським воякам. Тим більше, що слово «Світлиця» з деяких пір стало зовсім рідним для українських Збройних Сил: саме так – солдатськи-

ми, матроськими «Народознавчими світлицями» тепер називають у військових частинах кімнати-вітальні, де є стенди з державною символікою, матеріали з історії нашої держави, де можна послухати лекцію, почитати книгу, погортати підшивки газет (де тепер буде і «Кримська світлиця»), написати, зрештою, листа додому. Так що наш заклик, погортаний у заголовок, – «Давайте дружити «Світлицями!» – зовсім не випадковий!

(Закінчення на 11-й стор.).

ЗЕМЛЯ
І ЛЮДИ

БОЇ ЗА ПАЇ,
АБО
ЗА СВОЄ,
МОЗОЛЯМИ
ЗАРОБЛЕНЕ...

стор. 4

МИ ЄСТЬ
НАРОД!

ПАТРІОТАМИ
НЕ
НАРОДЖУЮТЬСЯ,
НИМИ
СТАЮТЬ

стор. 6

ЗАБУТИ ТВОРЦІ
ШЕВЧЕНКІАНИ

«Я ЗАВЖДИ
НЕДОДАВ,
АЛЕ СТРАШЕННО
ХОТІЛОСЯ
МАЛЮВАТИ...»

стор. 12

ДНІ ЕСТОНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У КРИМУ

Фестиваль «Дні естонської культури у Криму», присвячений 150-річчю переселення естонців до Криму, відбувся у Кримській автономії. Захід зібрав чимало прихильників розважливого, вдумливого й доволі успішного народу, який може бути прикладом на теренах пострадянського простору.

Про неквапливість естонців ходять легенди, проте вони завжди і всюди встигають. Про це свідчать два останні десятиріччя їхньої історії. Маленький,

впертий, непоступливий народ зумів в умовах жорсткого сьогодення створити розвинуте європейське суспільство.

Експерти вважають Естонію найуспішнішою країною пострадянського простору. Вона без втрат пройшла світову кризу, має прозоре законодавство та доволі низький рівень корупції. Отже, зовні неквапливі естонці виявилися доволі швидкими на досконалі рішення.

(Продовження на 13-й стор.).

На фото: Надзвичайний і Повноважний Посол Естонії в Україні Лаурі Лепік; пастор з Естонії Вілло Юрью; учасники свята біля пам'ятного знака першим естонським переселенцям

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена нагороджено медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літсування з читачами - на сторінках газети.

Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Друкарня:
ТОВ «Мега-Поліграф» вул. Марка Вовчка, 12/14 Київ, 04073

Видавець - ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України»

Директор
Олеся БІЛІШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnictvo@gmail.com

Передплата кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату - Сидоренко Ірина.
Тел./факс (044) 498-23-64.

ДО 200-РІЧЧЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ОГОЛОШЕНО КОНКУРС НА КРАЩИЙ ФІЛЬМ

Благодійний фонд «Велика родина» до 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка презентує культурологічний проект «Шевченко». Про це повідомив на прес-конференції в агентстві УНІАН президент цього фонду Юрій Рубан.

Він зазначив, що передбачається, зокрема, проведення міжнародного конкурсу кінопроектів на кращий фільм про Тараса Шевченка, підготовка конкурсу короткометражних фільмів молодих кінематографістів «200 років = 200 фільмів», щорічний фестиваль «Кобзар forever», організація сцелітурних симпозиумів за шевченківськими мотивами.

Він повідомив, що «відправною подією» проекту стане міжнародний конкурс на кращий сценарій повнометражного художнього фільму.

Керівник культурологічного проекту «Шевченко» Сергій Проскурня повідомив, що цей проект фінансуватиме Фонд «Велика родина». За його словами, в конкурсі можуть брати участь як громадяни України, так і громадяни інших країн, немає обмежень, зокрема, щодо віку, професії.

С. Проскурня повідомив, що конкурс проходить в два етапи. Він зазначив, що на першому етапі відбуватиметься конкурс сценарних розробок (триментів) обсягом від 4 до 12 сторінок, за результатами якого журі визначить три найкращі сценарні розробки для участі у другому турі. За його словами, перший етап буде завершено 22 листопада 2011 року. Керівник культурологічного проекту «Шевченко» повідомив, що другий етап - конкурс сценаріїв та кінопроектів, який завершиться їхнім публічним захистом (пітчінгом) перед широким громадським журі, відбудеться 21 лютого 2012 року. «І ми сподіваємося, що з тої маси триментів, які ми одержимо в листопаді, журі зможе обрати найкращих для того, щоб вони продовжили змагання і вийшли з цікавими презентаціями в лютому 2012 року», - додав він. За його словами, результати цього конкурсу будуть

оголошені 9 березня 2012 року в день народження Тараса Шевченка.

С. Проскурня також повідомив, що за умовами конкурсу «перший тур відбувається анонімно, тобто автори вкладають у конверт з текстом ще один конверт, в якому написані їхні реальні імена і прізвища - і ці конверти будуть відкриті на церемонії оголошення результатів першого туру». «Для України такий конкурс і в такому форматі відбувається вперше і ми думаємо, що це буде мати і вже має в середовищі кіномитців великий інтерес», - підкреслив він.

С. Проскурня наголосив, що у зв'язку з тим, що на першому етапі конкурс «анонімний, то і про склад журі ви довідаєтесь - і кількісний, і персональний, тільки на церемонії оголошення результатів першого туру». В той же час додав, що члени журі «не просто адекватні, а це видатні діячі українського кінопроцесу - це режисери, кінорежисери, продюсери». Керівник культурологічного проекту «Шевченко» повідомив, що головою журі другого туру буде кінорежисер, сценарист і продюсер Роман Балаян.

Про всі умови конкурсу можна дізнатися на сайті www.velykarodyna.org.ua

Т. Г. Шевченко. Фото Гудовського, 1859 р.

НА ОДНОГО «КОЛЯДУВАЛЬНИКА» У ВЛАДІ ПОМЕНШАЛО...

Колишнього голову Львівського апеляційного адміністративного суду Ігоря Зварича засуджено до 10 років позбавлення волі з конфіскацією майна за отримання хабарів в особливо великих розмірах. Як передає кореспондент УНІАН, відповідний вирок оголосив головуванням в судовому процесі суддя Оболонського райсуду Києва Владислав Дев'ятко.

За рішенням суду, І. Зварич також позбавлений права обіймати посаду судді та посади, пов'язані з організаційно-виконавчими функціями в державних установах, протягом 3 років.

Іншого суддю цього суду В'ячеслава Любошевського, який виступав посередником в отриманні І. Зваричем хабарів, засуджено до 5 років позбавлення волі з конфіскацією майна та з позбавленням права обіймати посаду судді та посади, пов'язані з організаційно-виконавчими функціями в державних установах, протягом 2 років.

Вирок може бути оскаржено в апеляційному порядку протягом 15 діб.

При цьому суд, не виключаючи, що В. Любошевський до моменту набрання вироком чинності може ухилитися від виконання рішення, на місці по-

становив змінити йому міру запобіжного заходу з підпискою про невиїзд на тримання під вартою. Суд зобов'язав працівників конвойного полку міліції виконати це рішення в залі суду. Таким чином, обох підсудних визнано винними у скоєнні злочинів. Під час судового слідства в діях, зокрема І. Зварича, не було встановлено пом'якшувальних обставин. І. Зварич не визнав себе винним в отриманні хабарів. Судом його дії були визнані як такі, що скоєні посадовою особою протягом певного періоду часу неодноразово.

У той же час, суд врахував, що В. Любошевський співпрацював зі слідством, і тому вирішив обрати для нього більш м'яку міру покарання.

Як зазначається у вирокі, І. Зварич використовував своє службове становище для умисного втручання у діяльність підлеглих йому суддів з метою перешкодити здійсненню ними правосуддя заради власних корисних інтересів.

Крім того, суд взяв до уваги свідчення свідків, які визнані логічними та послідовними.

Разом з тим, колегія суддів дійшла висновку, що всупереч заявам І. Зварича апеляційний суд Чернівецької області в законний спосіб надав дозвіл відповідним підрозділам право-

охоронних органів на здійснення спостереження, прослуховування телефонних розмов, в тому числі із застосуванням спеціальних технічних засобів в його службовому кабінеті, в громадських місцях та у здійсненні обшуків за місцем проживання.

Отже, як зазначається у вирокі, в ході судового засідання заяви І. Зварича про порушення його прав підтвердження не знайшли.

Також суд не взяв до уваги, вносячи вирок, заяви І. Зварича, що в матеріалах справи відсутні окремі документи чи копії документів, оскільки під час ознайомлення І. Зварича із справою частина матеріалів та доказів була ним пошкоджена або знищена, у зв'язку з чим порушена окрема кримінальна справа.

Враховуючи викладене, суд дійшов висновку, що І. Зварич та В. Любошевському необхідно обрати покарання у вигляді позбавлення волі, оскільки їхнє виправлення неможливе без ізоляції від суспільства.

Також суд вирішив вилучити у І. Зварича в якості речових доказів гроші на правити у дохід держави.

Як повідомлялося раніше, кримінальну справу стосовно І. Зварича було порушено в грудні 2008 року - він підозрювався в одержанні 100 тис. доларів хабара за ухвалення незаконного рішення. І. Зварич переховувався, але був затриманий у березні 2009 року.

ДЕПУТАТИ СКАСУВАЛИ В УКРАЇНІ ЗИМОВИЙ ЧАС

Верховна Рада ухвалила за основу загальною постановою № 8330 «Про зміну порядку обчислення часу на території України».

Як повідомляє кореспондент УКРІНФОРМу, за це рішення проголосувало 266 народних депутатів. «Згідно з постановою на території України встановлено час круглого часового поясу з додаванням однієї години. Це означає, що восени в Україні не переводитимуть час на годину вперед», - пояснив автор цієї постанови народний депутат від Партії регіонів Олег Надоша.

За його словами, ухвалення такого рішення дасть змогу уникнути появи нових і загострення існуючих захворювань у громадян України. «Зі зменшенням захворюваності в Україні зменшаться і витрати з Держбюджету на допомогу соціально незахищеному населенню», - вважає Олег Надоша.

Нагадаємо, що пропозиції про скасування в Україні переходу на літній та зимовий час почали лунати відразу після того, як з таким рішенням виступило керівництво Російської Федерації. У червні цього року Президент Росії Дмитро Медведєв підписав указ про скасування зимового часу. 15 вересня поточного року Білорусь також відмовилась від переходу на сезонний час.

ЗАСІДАННЯ РАДИ МІНІСТРІВ АВТНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ

20 вересня відбулося чергове засідання Ради міністрів АР Крим під головуванням першого заступника Голови Ради міністрів АР Крим Павла Бурлакова.

У роботі Ради міністрів взяли участь: виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим В. Плакід, Голова Верховної Ради АР Крим В. Константинов, заступник Голови Ради міністрів АР Крим - міністр економічного розвитку та торгівлі АР Крим К. Юрченко, заступник Голови Ради міністрів АР Крим - міністр курортів і туризму Г. Псарьов, заступник Генерального прокурора України - прокурор АР Крим С. Молищкий, начальник Головного управління Служби безпеки України в АР Крим В. Тоцький, начальник Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в АР Крим С. Резников, головний консультант-інспектор відділу південних регіонів управління з питань регіональної політики Головного управління з питань регіональної та кадрової політики Адміністрації Президента України С. Денисенко, члени уряду автономії та керівники регіонів.

У ході засідання розглянуто 29 питань. Головним питанням порядку денного стало обговорення проекту Постанови Верховної Ради АР Крим «Про Республіканську комплексну програму «Молодь Криму» на 2012-2016 роки, метою якої є заохочення молоді до участі в реалізації Стратегії економічного і соціального розвитку автономії до 2020 року. На реалізацію цієї програми планують виділити більше 28 млн. грн.

Міністр аграрної політики і продовольства АР Крим В. Кравець повідомив про хід підготовки сільськогосподарських підприємств автономії до проведення посівного сезону озимих під урожай 2012 року. Зокрема, загальна площа посівів озимих культур прогнозується обсягом близько 545 тисяч гектарів.

Заступник міністра економічного розвитку і торгівлі АР Крим І. Ягвдик поінформував про заходи з легалізації заробітної плати і зайнятості населення.

Підсумовуючи результати засідання, зазначено, що спільна і злагоджена робота уряду Криму, регіонів автономії забезпечить зростання економіки республіки та досягнення позитивної динаміки з основних показників соціально-економічного розвитку півострова.

Прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим

У КРИМУ БУДЕ СТОРЕНО МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ

У ході засідання Ради міністрів автономії члени кримського уряду затвердили план заходів щодо створення музею української вишивки імені Віри Роїк - Героїні України, заслуженого майстра народної творчості України, заслуженого художника Автономної Республіки Крим, члена Союзу художників України, Співки майстрів народної творчості України.

План включає в себе розробку концепції функціонування музею, проведення ремонтних робіт приміщення КРУ «Етнографічний музей», на базі якого буде розміщений музей ім. Віри Роїк, проведення заходів щодо збереження культурної спадщини української вишивальниці, в тому числі опис колекції. Крім того, виготовлення і придбання спеціального експозиційного обладнання для музею, зміцнення матеріально-технічної бази музею для проведення акцій з популяризації спадщини Віри Роїк та української вишивки, проведення заходів щодо презентації музею.

Крім того, буде створена комісія для формування фонду музею української вишивки імені Віри Роїк, роботи якої експонуються у багатьох музеях України і світу, а в квітні 2006 року була заснована міжнародна премія імені відомої вишивальниці.

«ЗОЛОТЕ КУРЧА» — У КРИМЧАН!!

Днями завершився XV ювілейний Всеукраїнський фестиваль фільмів, телевізійних і радіопрограм для дітей та юнацтва «Золоте курча», присвячений 20-й річниці Незалежності України.

Головний приз фестивалю «Золоте Курча» отримав творчий колектив пригонницького телефільму «Все можуть королі» ДТРК «Крим» та студії «Світанок» КРЦДЮТ, автор і режисер Олександр Польченко, режисер-постановник і керівник студії заслужений працівник культури України Алла Петрова.

Детальніше про цю яскраву творчу перемогу кримчан читайте в наступному номері «КС».

ЖИТЛОВІ СУБСИДІЇ

СТАЛИ ЗНАЧНО ДОСТУПНІШИМИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ РОДИН

Отримання житлових субсидій для малозабезпечених родин є доволі дієвим захистом в умовах постійного зростання тарифів на послуги комунальної сфери. Проте такою підтримкою держави користуються далеко не всі. Одні посилаються на надмірну бюрократизацію при збиранні довідок, інші просто скептично махнули рукою.

Чи насправді складним є механізм отримання субсидій, що треба знати людям, які хочуть скористатися своїм правом на соціальний захист, і яких заходів вживає уряд задля фінансової підтримки якомога більшої кількості малозабезпечених родин. Про це кореспондент УКРІНФОРМУ розмовляла з першим заступником міністра соціальної політики України Василем Надрагою (на фото).

— Василю Івановичу, програма житлових субсидій існує вже давно. Чи можна сказати, що механізм її надання став прозорим та ефективним.

— Безперечно. Ця програма працює в нашій державі достатньо довго, якщо бути точним, то 16 років поспіль. І весь цей час вона удосконалювалася. Сьогодні з упевненістю можна говорити, що міністерство, органи праці та соціального захисту населення накопичили в цій сфері суттєвий досвід. Це чи не найефективніша та справедлива форма надання соціального захисту українцям, оскільки вона є адресною і розраховується лише виходячи з матеріального достатку кожної окремо взятої родини.

— Кому призначається субсидія?

— Відразу зауважу, субсидія надається на всіх осіб, зареєстрованих у житловому приміщенні. Що ж до конкретики, то вона призначається уповноваженому власнику (співвласнику) житла, наймачу державного та громадського житлового фонду, членові житлово-будівельного (житлового) кооперативу, власнику (співвласнику) житлового приміщення, на якого відкрито особливий рахунок за місцем реєстрації.

Призначення субсидій та контроль за їх цільовим використанням здійснюють управління праці та соціального захисту населення районних та міських держадміністрацій, а також структурні підрозділи з питань праці та соціального захисту населення виконавчих органів міських та районних рад — у разі їх створення. А в сільській місцевості заяви для призначення субсидій та передачу їх відповідним органам праці та соціального захисту населення приймають уповноважені особи, які визначаються виконавчими органами

сільських і селищних рад.

— Що зроблено державою для спрощення механізму надання субсидій?

— Зроблено справді чимало. Однак найсуттєвіше реформування програми житлових субсидій та вдосконалення механізмів їх надання було розпочато торік. Тоді, зокрема, Кабінет Міністрів ухвалив дві Постанови від 14 липня № 621 та 21 липня 2010 року № 624 щодо посилення соціального захисту населення при оплаті житлово-комунальних послуг. Відповідно до цих урядових рішень знижено поріг обов'язкової оплати житлово-комунальних послуг:

із 15 до 10 відсотків сукупного доходу — для сімей, які складаються з пенсіонерів, інвалідів і дітей віком до 18 років;

із 20 до 15 відсотків — для всіх інших сімей, у складі яких є працездатні громадяни.

Окрім того, завдяки рішенням уряду з 1 серпня 2010 року громадяни були звільнені від необхідності збирати від організацій, які надають комунальні послуги, довідки про забезпеченість житловою площею та комунальними послугами, а також довідки про склад сім'ї.

— Наскільки широким є коло отримувачів такої допомоги в державі?

— Протягом січня-липня 2011 року за субсидіями для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг звернулося 853 тисячі сімей. Це у 2,1 раза більше, ніж нараховувалося за аналогічний період 2010 року, коли їхня кількість становила 412,3 тис. сімей. Показовою є й динаміка нинішнього літа. Зокрема, за статистичними даними, у липні 2011 року субсидії на житлово-комунальні послуги отримували в Україні 480 тисяч сімей (2,8% всіх сімей України), що майже удвічі більше, аніж

було в липні минулого року.

— Яким є фактичний розмір відшкодування затрат родин на оплату житлових послуг?

— Середній розмір призначеної субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг однією сім'єю у січні 2011 року в середньому становив 172,8 гривні, у липні — 73 гривні. Для порівняння: у січні 2010 року — 160 грн., у липні 2010 р. — 66,2 грн.

Такі витрати захищені Законом України про Державний бюджет України на кожний рік. Зокрема, цьогоріч були передбачені кошти у вигляді субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам для надання пільг і субсидій населенню у розмірі 7 млрд грн.

Нині оформлення житлових субсидій громадянам, які потребують державної підтримки з оплати житлово-комунальних послуг, здійснюється у встановлені законодавством терміни. Субсидія призначається з місяця звернення протягом 10 днів після отримання управлінням праці та соціального захисту населення повного пакету документів. Черги за призначенням субсидій відсутні.

— Нещодавно прем'єр-міністр зобов'язав ваше міністерство посилити інформаційно-роз'яснювальну роботу, щоб дійти до кожної родини.

— Це справді так. Для максимального скорочення термінів призначення житлових субсидій ми запровадили єдину технологію прийому громадян. Наші приймальні працюють протягом подовженого робочого дня, а в разі необхідності — у вихідні та святкові дні. Здійснюється попередній запис на прийом у телефонному режимі. Окрім того, соціальні працівники територіальних центрів відвідують громадян похилого віку та інвалідів на дому, де допомагають їм оформити

документи для субсидій.

Нещодавно уряд ухвалив ще один надзвичайно важливий документ — Постанову від 6 липня 2011 року № 728 «Про внесення змін до пункту 1 Постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 1998 р. № 1156» та № 774 «Про удосконалення порядку призначення та надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива».

— Назвіть, будь ласка, суть цих останніх новацій.

— Їх — чимало. Відтепер на субсидії можуть розраховувати і громадяни, які мали заборгованість з оплати житлово-комунальних послуг, що утворилася до 1 грудня 2006 року.

З початком наступного року сім'ї, в складі яких є діти або інваліди, і дохід в яких на особу не перевищує прожиткового мінімуму, отримають право на оплату комунальних послуг на рівні не більше ніж 10 відсотків від сукупного доходу родини. До цього часу 10 відсотків оплачували сім'ї, в яких дохід не перевищував 50 відсотків прожиткового мінімуму.

Спрощено й умови призначення субсидій. Так, комісії при місцевих органах виконавчої влади відтепер можуть приймати безстрокові рішення про призначення житлових субсидій на загальну житлову площу сім'ям, які складаються з непрацездатних осіб, до зміни обставин у таких сім'ях. Це дасть змогу запобігти зайвому обстеженню таких сімей при кожному зверненні за призначенням субсидії та спростити роботу комісій.

Врегульовано також питання щодо призначення субсидій сім'ям, у яких члени родини від-

сутні тривалий час. Скажімо, працюють або навчаються в іншому регіоні, перебувають на лікуванні чи в місцях позбавлення волі. Нині кількість осіб, на яких призначається субсидія за наявності засобів обліку комунальних послуг, визначається з урахуванням підтверджуючих документів про тимчасову відсутність зареєстрованих осіб, або на підставі обстеження умов проживання.

Вирішено й питання щодо призначення субсидій сім'ям, які мають нові автомобілі. Відтепер при призначенні субсидії не враховуються автомобілі, термін експлуатації яких сягає більше 10 років — для автомобілів вітчизняного виробництва, чи 15 років — іноземного виробництва.

Для своєчасного прийняття рішення про призначення житлових субсидій у випадках, коли необхідно зібрати додаткову інформацію про сім'ю, органи БТІ, ДАІ, ДПС зобов'язані не пізніше 15-денного терміну надати на запити органів праці та соціального захисту населення всю необхідну інформацію.

Поширено й можливість призначення житлових субсидій на опалювальний період на випадки, коли плата за опалення нараховується за двоставковим тарифом. При двоставковому тарифі на опалення громадяни сплачують щомісячно протягом року абонентську плату на утримання, зокрема, теплових мереж, а в опалювальний період додатково — вартість спожитої теплової енергії.

Упевнений, що нещодавно ініційовані урядом зміни зробили механізм призначення та отримання житлово-комунальних субсидій ще більш прозорим та набагато доступнішим для тих українських родин, які насправді потребують соціального захисту держави.

ДЕ В КРИМУ НАЙЛІПШЕ ЖИТИ?

За результатами оцінки діяльності міськвиконкомів і райдержадміністрацій за I півріччя 2011 року в сфері «Створення середовища, сприятливого для життя» лідирують Сімферополь, Ялта, Сімферопольський і Чорноморський райони.

Високе місце кримської столиці обумовлене лідируючими позиціями з більшості соціальних показників. У місті відзначено найвищий обсяг уведеного житла на 10 тисяч населення (1551,6 кв. м при середньому по Криму 710 кв. м), зафіксовано високі показники з доходів населення, у торгівлі й сфері послуг, лікувальні заклади міста добре забезпечені лікарськими кадрами.

У Ялті — найнижчий рівень безробіття серед міст (0,5% при середньокримському 1,4%), за багатьма показниками місто входить у трійку лідерів.

У Сімферопольському районі зареєстровано приріст населення, низький рівень безробіття (0,8%), високі темпи введення в експлуатацію житла, відповідно район лідирує й за обсягами уведеного житла на 10 тис. населення (1687,1 кв. м при середньому по АРК — 710,1 кв. м). У районі найви-

щий рівень забезпеченості лікарськими кадрами.

Чорноморський район лідирує за абсолютним приростом роздрібною торгівлі, середньомісячна заробітна плата найвища по Криму — 3170 грн., що в 1,5 раза вище, ніж середня по Криму. У районі відсутня заборгованість з виплати заробітної плати.

ТОРГІВЛЯ ДЕМОНСТРУЄ ДИНАМІКУ

За темпом зростання обсягу обігу роздрібною торгівлі й абсолютним приростом обсягу роздрібною торгівлі, розраховуючи на одну людину, в I півріччі 2011 року Автономна Республіка Крим поліщила рейтингові показники й серед чорноморських регіонів України має найкращу динаміку.

Про це свідчить оцінка результатів діяльності регіонів країни у сфері споживчого ринку, проведена Міністерством економічного розвитку й торгівлі України.

Так, обіг роздрібною торгівлі в автономії збільшився на 16,8% (по Україні — на 15,2%), тоді як торік зростання становило 1,2% (по Україні — 2,3%). За цим показником Крим посів 7-ме місце, поліпшивши свій рейтинг на 9 позицій порівняно з аналогічним періодом минулого року.

За підсумками півріччя, обсяг роздрібною торгівлі, розраховуючи на одну людину,

збільшився на 786 грн., що на 11,6 грн. більше, ніж по Україні загалом. За цим показником республіка поліщила свій рейтинг порівняно з 2010 роком на 8 позицій, піднявшись із 16-го на 8-ме місце.

«СОЦІАЛЬНІ» ЦІНИ ЩЕ ТРИМАЮТЬСЯ...

За підсумками серпня 2011 року в Криму залишаються стабільними середні роздрібні ціни на 11 соціально значущих продуктів харчування. Це такі продукти як молоко, сметана, свинина, хліб трьох сортів, борошно пшеничне вищого гатунку, вермішель, манна крупа, рис і цукор-пісок.

За минулий місяць середні ціни на курятину зросли на 1,6%, а на гречану крупу й варену ковбасу першого гатунку зменшилися на 4% і 0,2% відповідно.

На 8 продуктів харчування в республіці встановилися ціни, нижчі за середньокримські, у тому числі на хліб з борошна вищого гатунку, варену ковбасу першого гатунку, олію рослинну рафіновану, вершкове масло, яловичину, свинину й сало.

Також на продовольчих ринках Криму сезонно знизилися роздрібні ціни на картоплю (на 19,6%), моркву (9%) і капусту (50,3%). При цьому ціни на картоплю й моркву в республіці нижчі за середні по Україні на 1,5% і 12,8% відповідно.

ЩОБ ВИ ЇЛИ... НА ОДНУ СУБСИДІЮ!

Штрафувати клієнтів за недоїдені страви вирішили в ресторані «Магма» у місті Даммам (Саудівська Аравія), повідомляє газета «Галф Ньюз». Так керівництво ресторану має намір боротися з великою кількістю харчових відходів.

За словами власника «Магма» Фахада Аль-Анезі, відвідувачі його закладу часто замовляють набагато більше, ніж можуть з'їсти, намагаючись таким чином «справити враження» і «підвищити свій соціальний престиж в очах оточуючих». У результаті значна частина страв, що залишилися недоїденими, а частенько взагалі неторканими, потрапляє у сміття.

Розміри штрафів «для тих, чие его перевищує розмір шлунка» — символічні і визначаються за результатами оцінки кількості їжі, що залишилася на тарілці, говорить Фахад Аль-Анезі. За його словами, незвичайною ідеєю зі штрафами підтримали багато саудівців. Власник ресторану вважає, що система штрафів піде на користь і самим клієнтам, а також запобігатиме зайвим витратам, роблячи відвідувачів менш марнотратними і більш раціональними під час замовлення страв.

Саудівська Аравія, як і її сусіди — аравійські монархії Перської затоки, щороку імпортує понад 85% продовольства.

БОЇ ЗА ПАЇ

ЗГУРТОВАНІСТЬ ГРОМАД ТРЬОХ КРИМСЬКИХ СІЛ ДОПОМОГЛА ВІДВОЮВАТИ У РЕЙДЕРІВ ЗЕМЛЮ, ЗА ЯКУ СЕЛЯНИ СТИЙКО БОРОЛИСЯ СІМ РОКІВ. ТА ЧИ НАДОВГО?

Історія затяжного протистояння жителів сіл Віліне, Піщане і Берегове Бахчисарайського району з агрофірмою «Крим» бере початок з розпаювання земель колгоспу ім. ХХІІ з'їзду КПРС. Державні акти на право власності земельними наділами його колишні трудівники отримали ще в 90-х роках минулого століття. Однак орендар селянських ділянок ЗАТ «Агрофірма Крим» у судах зумів довести свою правонаступність щодо майна колишнього господарства, спираючись на держакт 1969 року. Бахчисарайська райдержадміністрація скасувала цей акт, але агрофірма знову його відновила у вищій судовій інстанції. Реформовано-розформоване господарство володіло майже 7 тисячами гектарів землі (зокрема й найбагатішою – узбережжю) та старанно виплеканими урожайними виноградниками і рясними садами.

ПЕРЕТУРБАЦІЇ ПРИХВАТИЗАЦІЇ

На повну силу конфлікт щодо земель сільськогосподарського призначення на території трьох сіл спалахнув у 2004 році, коли агрофірма «Крим» серйозно пред'явила претензії на розпайовані угіддя колишнього колгоспу. ЗАТ не лише викупило майно підприємства, а й забажало отримати 4 тисячі гектарів приморської території, яку, нагадаємо, було передано в колективну власність працівникам колишнього колгоспу ще в 1998 році, і невдовзі поділено на 1589 приватних земельних паїв. Юристам фірми вдалося загнати справу в законодавчий лабіринт. Вони відшукали допущені під час розпаювання недбалості, якими й почали вмільо маніпулювати.

Одним із головних каменів спотикання стали сади й виноградники, що підпали під урядову заборону розпаювання. Коли контролююче-ревізійне управління автономії провело перевірку законності внесення у схему розпаювання земель, зайнятих багатолітніми насадженнями, то видало документ: розпаювання проведено з порушенням законодавства, а саме статті 4 Земельного кодексу України 1990 року, яка передба-

чає заборону передачі в колективну власність земель підприємств з вирощення винограду і фруктів. Пайовиків змусили упродовж багатьох років доводити, що агрофірма «Крим» насправді не була спеціалізованим підприємством з вирощення лише винограду, але судова система цього аргументу чомусь не чула.

Тим часом ЗАТ невтомно множило позови в різні інстанції на «підсудних» мешканців трьох сіл. Врешті, знайшовши шпарини в чинному законодавстві, статті, що суперечили одній, судді таки винесли рішення визнати недейсними державні акти права власності земельними наділами людей. Як тоді дізналися селяни в судах, був у їхніх нападників і запасний варіант на випадок програшу справи: власники агрофірми нібито прагнули залишити собі дві тисячі гектарів, а решту землі повернути на перерозпаювання. Це мало б сколихнути нову хвилю тривалих судових розбирань, нескінченних численних тяжб і протистоянь.

Ще одне зауважують люди: відколи почалися «бої за паї», постійним фоном судових розбирань стали переслідування активістів громади. На їхню адресу залунали погрози фізичної розправи, правоохоронці зафіксували кілька випадків нападу на людей, та зловмисників не знайшли. Досі непіймані люди палили сітки на присадибних ділянках найпринциповіших захисників інтересів пайовиків, усе жорсткіше почала діяти міліція під час мітингів, вдаючись навіть до каліцтва пенсіонерів.

ЗА СВОЄ, МОЗОЛЯМИ ЗАРОБЛЕНЕ

Попри залакування всі понад півтори тисячі селян і члени їхніх родин однотайно вирішили захищати свою відібрану власність усіма можливими цивільними й навіть бунтарськими методами боротьби. Ініціативній групі доручили ходити з документами в кабінети чиновників різних рівнів – «аж до президента» і робити візити до лідерів помітніших політпартій з надією «достукатися до правди». Як виявилось – марно. Сама ж громада пайо-

виків (по кілька разів проходячи всі судові інстанції, аж до Верховного суду України) обрала «заділя гласності» шлях непокори: почала проводити мітинги, навіть перекривати головні кримські траси, регулярними стали масові виходи людей під стіни урядових приміщень Києва й Сімферополя. Тут, відчувши безуспішність вимоги зустрічі з керівництвом Ради міністрів автономії, селяни двічі намагалися взяти штурмом приміщення кримського уряду, потіснивши міліцію. Після чого трьох представників пікетувальників пропустили всередину, запевнивши у реальності аудієнції з лідерами автономії. Прочекавши півтори години, бунтарі зрозуміли, що делегатів ніхто не прийме, і натовп знову піхоту на штурм. Якраз на цьому мить нагодилося викликане підкріплення в касках і бронжилетах, озброєне спецзасобами. Тоді п'ятьох ініціаторів арештували, інших кілька сотень пайовиків – «заколотників» жорстко розігнали з допомогою спецпідрозділів міліції. Ніхто з керівництва уряду на зустріч з людьми так і не вийшов, наступного дня пояснивши це небажанням «запланованими зустрічами, які не змогли перенести». Лідери партії влади назвали акцію сільських правдошукачів «провокацією і спробою тиску на чинну владу». Щодо суті проблеми, заявивши тоді урядовці автономії, то вона «лежить за межами компетенції виконавчої влади, питання ж у судах тривають протягом років...». Селяни зрозуміли це так: мовляв, ніхто із владних кабінетів втручатися в конфлікт не збирається, тож простих людей і тут «відфутболоють», залишають сам

на сам зі своєю проблемою та її ініціатором – агрофірмою «Крим». Та сконсолідовані зусилля обікрадених громад нарешті аж тепер дали результат. Навесні Севастопольський апеляційний господарський суд відхилив апеляцію агрофірми про визнання рішення про розпаювання недейсними. У липні касаційну скаргу розглянув Верховний господарський суд України й також підтвердив законність прав сільських трудівників на їхні земельні наділи. «Семилітня війна» завершилася перемогою правди простого люду. Віднині пайовики можуть спокійно обробляти власні ділянки?

– Якби ж так. Але рейдери ще не капітулювали, отже, остаточного вирішення всіх спірних питань не чекай, – говорять лідери ініціативної групи селян. Юрист агрофірми «Крим» заявив, що підготував нову апеляцію, бо не погоджується з рішенням Верховного господарського суду України...

– Скільки ж ще часу можна судитися? – дивуються й обурюються люди. А так мріялося: дочекаються остаточного судового вердикту, й тоді зможуть нарешті зняти зі своїх ділянок так давно очікуваний урожай. Це в Криму особливе свято справіку.

Та не так сталося, як гадалося. Доки селянам не давала обробляти свої наділи агрофірма, її керівництво теж цього не робило протягом трьох років, відколи закінчилася дія останнього договору оренди землі. А законодавство обумовило: сільськогосподарська земля, що не обробляється три роки, можна вилучити й передати іншому, більш відповідальному власнику. Пайовики вбачають у цьому нові підступи, адже їхні

виноградні плантації поряд з морем. Тож готові продовжити боротьбу з будь-ким, ласим до їхніх паїв. Дивуються: згідно з законом забрати свою землю люди мають право, та в жодному рішенні не вказано, з якої дати дозволено почати її обробляти. Щоб виконати судове рішення, потрібно здійснити передачу власності. А виноград вже достиг. Такі славні сонячні кетяги вродили цього року, а забарилися зібрати – пропадуть. То що – знову турбувати владу, щоб прискорити появу судових виконавців? Хіба ж це діло: вчетверте не мати змоги зібрати врожай на власному лані, куди й ногою ступити було заборонено. Так же й плантації без людських рук здичавіють, обурюються люди.

Як не прикро для селян, але останні події складаються так, що поява судових виконавців для передачі паїв їхнім власникам – селянам вкотре відкладається й затягується. Бо резонансна справа й після рішення Верховного господарського суду України з ініціативи агрофірми «Крим»... знову потрапила до рук юристів. У відповідь на це прокурор Бахчисарайського району Олег Дем'яненко повідомив нам:

– Районна прокуратура в інтересах пайовиків нині подала десяток заяв про перегляд раніше ухвалених рішень в інтересах агрофірми «Крим». Ми намаємося їх скасувати й нарешті повернути пайовикам державні акти. Сьогодні це питання ще розглядається в Бахчисарайському суді. Крім цього, за інформацією прокурора, «одна із справ в порядку адміністративного судочинства ще розглядається Вищим спеціалізованим адмінсудом в Києві, терміном розгляду в три місяці. Тож нині судові питання ще не закриті. Лише постанови відповідних рішень судів предметно вирішать питання, як люди-пайовики зможуть конкретно обробляти свої земельні ділянки. Є надія, що після рішення Верховного суду паї селянам нарешті повернуть остаточно. За це нині й боремось разом з людьми, які свого деяким спраглим до приморської землі не подарують».

На все це стомлені від надто затяжних судових процедур люди тільки зітхають, знову й знову скрушно запитуючи: коли вже у цій резонансній справі буде поставлено не три крапки, а, нарешті, одну?

Віктор ХОМЕНКО

ПРЯМА МОВА

«Я НАЗИВАЮ ЦЕ ЗЛОЧИНОМ І БУДУ ОСОБИСТО РОЗБИРАТИСЯ...»

(ІЗ ВИСТУПУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА НА ЗАСІДАННІ РАДИ РЕГІОНІВ 15 ВЕРЕСНЯ 2011 РОКУ)

Шановні колеги!

Окремий блок питань, над якими потрібно серйозно працювати вже зараз, – реформа земельних відносин та аграрного сектора в цілому.

Ще рік тому я доручав Уряду разом із керівниками обласних адміністрацій до червня 2011 року завершити роботу з розмежування земель державної та комунальної власності. У результаті розмежовано менше двох відсотків.

До цього часу жодного гектара земель державної власності не розмежовано у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Івано-Франківській, Київській, Луганській, Харківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій та Чернігівській областях, а також у містах Київ та Севастополь. За це треба буде відповідати найближчим часом.

Через те, що не було передбачено коштів у місцевих і державному бюджеті, зірвано виконання цього доручення.

Це, як кажуть, невеличкий привіт від мене всім – фінансистам, земельникам та іншим.

Ще одне важливе питання – проведення нормативної грошової оцінки земель, необ-

хідне для збільшення доходів громадян-власників паїв та місцевих бюджетів.

Автономна Республіка Крим, Миколаївська, Харківська та Чернігівська області не доопрацювали, оскільки лише на 60 відсотків забезпечили проведення нормативної грошової оцінки земель.

Доручаю керівникам на місцях прискорити зазначені роботи та інформувати мене протягом місяця.

Далі. Мене турбує ситуація з виплатою власникам паїв орендної плати за землю.

Жнива ранніх зернових завершилися. Збрано вже гідний врожай. Однак з людьми фермери не поспішають розраховуватися.

У середньому по регіонах власники паїв виплачено усього 39 відсотків від суми орендних платежів. Найгірша ситуація у Вінницькій та Волинській областях, де виплачено менше 1 відсотка орендних платежів.

Беріть приклад із Миколаївської, Чернівецької областей, де вже близько 70 відсотків від усіх пайовиків отримали орендну плату.

Вимагаю від усіх керівників адміністрацій взяти це питання на особистий контроль та забезпечити повні виплати.

Наступне – земельне питання. Нині набу-

ла поширення ганебна практика незаконної передачі приватним структурам земель державної власності, що були відведені державним підприємствам.

У такий спосіб фактично штучно створюються умови для економічного занепаду державних сільськогосподарських підприємств та їх подальшого банкрутства.

Я називаю це злочином і буду особисто розбиратися. Передача таких земель через укладення якихось договорів є чистою водою завальована корупційна схема. Це не вдається, ми дуже скоро наведемо в цьому питанні порядок, і я чекаю від Генеральної Прокуратури звіту з цього питання.

Місцеві державні адміністрації або органи місцевого самоврядування, а нерідко і самі керівники державних підприємств, передають комерційним суб'єктам дорогі рільні, яка досить часто потім використовується не за призначенням.

У результаті ні сільськогосподарське підприємство, ні державний, ні місцевий бюджет не отримують жодної копійки – всі доходи потрапляють у кишені чиновників.

Більше того, такі злочинні договори навіть не проходять державну реєстрацію, а тому правоохоронним органам невідомо, хто користується землею і на якій підставі.

Назву конкретний факт. У Луганській області упродовж останніх 10 років головами райдержадміністрацій незаконно вилучено лише у чотирьох державних підприємств галузі конярства майже 20 тисяч гектарів сільськогосподарських земель, які потім були передані комерційним структурам.

Схожі злочини були також реалізовані у Харківській, Запорізькій, Кіровоградській та Полтавській областях.

Я хотів би попередити кожного про особисту відповідальність за участь у таких схемах.

Від голів адміністрацій вимагаю до кінця поточного року перевірити діяльність усіх без винятку державних і комунальних підприємств, яким передано у постійне користування землі сільськогосподарського призначення, на предмет незаконного використання цих земель сторонніми особами.

У разі виявлення таких фактів вимагаю невідкладно мене особисто поінформувати та терміново вжити заходів для повернення таких земель у державну власність.

Реформування земельних відносин стане потужним стимулом розвитку аграрного сектора. Стосовно цього сектора у мене теж є низка питань до місцевих керівників.

Перше. На недостатньому рівні залишається роз'яснювальна робота. Не скрізь на місцях люди знають мету і зміст земельної реформи. У багатьох випадках дискредитують цю ідею. Тому, шановні колеги, це наша з вами спільна відповідальність – відповідальність земельників та місцевої влади.

Така ситуація створює підґрунтя для популістів і горлопанів, які роблять все можливе для дискредитації земельної реформи. Пам'ятаєте земельний референдум?

Тому вимагаю посилити роз'яснювальну роботу і забезпечити необхідну підтримку людей земельній реформі.

<http://www.president.gov.ua/news/21206.html>

5

П'ятниця, 23 вересня 2011 року

Добро врятує світ!

МІСЦЕ ПІД СОНЦЕМ ДЛЯ «СОНЯЧНИХ» ДІТЕЙ

Їх називають дітьми Сонця. Чи не тому, що воно їм частенько – замість матері й батька, а на малюнках хворих на ДЦП дітей стільки оранжевого і жовтого? Хоча, можливо, вони передовсім діти давньоримської богині Венери, адже, як ніхто інший, потребують любові і своїми не завжди слухняними губами запитують чи не у кожного, хто до них наближається: «А ти мене любиш?» І, одержавши позитивну відповідь (а що тут скажеш?), потім липнуть до цієї людини так, що не відірвати.

Можливо, саме цією безневинною зброею вони й досягли того, що сьогодні на різних рівнях ми все більше чуємо про адаптацію таких дітей у здорове суспільство.

А за станом здоров'я і перспективами розвитку вони різні: хтось може стати успішним студентом, а для когось межа – рахувати до десяти. Буває і зовсім несподіване: у лежачої безпомічної дитини раптом просинаються якісь невидимі сили і за рік вона вже серед успішних. Але все це – не лише з Божої волі, але і завдяки тим, хто присвятив своє життя оцим хворим дітям.

Передовсім, це працівники Білогірського дитячого будинку-інтернату, єдиного в Криму притулку для «сонячних» дітей, яких там близько 160, і третина – «колясочників» та практично нерухомих. Ті, хто має кращі перспективи, після 18 років знаходять собі інший притулок. Але працівники будинку-інтернату неохоче з ними розлучаються – адже їх, як і цілком здорову молодь, незабаром, без будь-якої підстраховки, кинуть у надскладне для них доросле жит-

тя. Багато хто з вихованців залишається у стінах, що вже стали рідними, до кінця. Проте, як зауважує Ганна Войник, одна із організаторів благодійного проекту «Побачити серцем», передовсім діти давньоримської богині Венери, адже, як ніхто інший, потребують любові і своїми не завжди слухняними губами запитують чи не у кожного, хто до них наближається: «А ти мене любиш?» І, одержавши позитивну відповідь (а що тут скажеш?), потім липнуть до цієї людини так, що не відірвати.

Ні, таке трапляється нечасто, і «домашніх» дітей, яких у вихідні відвідують рідні, серед інших дуже легко впізнати.

Ось одна з дівчинок намалювала свою родину: татка, маму і сестричку. «А де ж ти?» – запитали у неї. «Так мене ж немає з ними...» Але лише безгрішний має право кинути камінь у батьків, які не відмовились від повноцінного власного життя заради хворої дитини, не побули роботи, прирікаючи себе на злидні, не зажадали іншого, радісного батьківства. Думаю, вони й так усе своє життя живуть з каменем на серці, звичайно, якщо воно у них є.

Тож, хай про малюків турбуються ті, хто їх любить не за батьківським обов'язком, а за душевним покликанням. І мене ледь не до сліз зворушило, що це люди зовсім молоді, яких «виховували» вже сучасне телебачення та наша хронічно брехлива влада. Бо добро в душах людських, воно таки незнищенне, а це і дає надію на майбутнє.

Ганна Войник, Костянтин Пещеров та Марія Козубська вже проводять третій захід, пов'язаний з поліпшенням морального стану хворих дітей. Спочатку це були екскурсії по Сімферополі, одна з яких називалася «День свята» і була приурочена до Дня захисту дітей. Звичайно ж, маршрут обрали для малюків найоптимальніший: з відвідуванням кінотеатру, цирку і аттракціонів, а ще й

роздали дітям подарункові набори. У Сімферополі побувало 146 хлопчиків і дівчаток з дитбудинків, яких привезли сюди п'ять автобусів. Це були дітлахи з Євпаторії (з вадами серцево-судинної системи), зі Строганівки, Роздольного та Білогірська.

І, як не дивно, у Сімферополі виявилася велика кількість добрих людей, які йшли організаторам назустріч, не маючи з того жодного зиску. Адже всі ці дитячі розваги були безкоштовними.

Зворушливо було чути, зокрема, і про заступника керівника кримського ДАІ (це ж «даівцями» нас постійно лякають, формуючи їхній відповідний імідж). Але ж до Олександра Васильовича Рибачка волонтери завжди зверталися з легкою душею. Він не вдавався до деталей, а лише запитав: «Що треба? Куди везти? О котрій годині?»

Подяки благодійникам і їхні імена – на стенді, що розповідає про останній

благодійний проект – «Побачити серцем». Він планувався як виставка фотографій, виконаних годувальцями білогірського дитбудинку. Та завдання для більшості дітей виявилось надто важким, тому обійшлися дитячими малюнками і, думаю, це на краще – вони значно більше розповідають про особистість. А дитячі фотографії великого формату підготували професійні фотографи і теж – на громадських засадах.

Ця виставка мала на меті привернути увагу до проблем малечі усіх небайдужих людей, аби зібрати кошти на дитячий граль-

дівчина (виявляється, мати двох дітей) придбала дитячий малюнок, на якому одразу ж з'явилася табличка «Продано». А вартість дитячих творів немала – 200 гривень, втім, фотографії оцінено ще у два з половиною рази дорожче – ось такий ринковий спосіб вирішення необхідних коштів.

Сусанна розглядає малюнок, який зможе забрати наприкінці виставки:

– Я б сама так не намалювала. Взагалі, не могу без сліз дивитися, коли страждають діти.

Але, на жаль, є й інші люди – хтось намагався «зісватати» хворим замортований гральний майданчик, придатний лише на дрова, втім, за пристойні гроші.

На щастя, це лише виняток. У ініціативної групи благодійного фонду «Твори добро» великі плани – уже сьогодні вони заклопотані тим, як адаптувати 10–12-річних дітлахів до життя у дорослому суспільстві, забезпечити їм психічний і психологічний розвиток, який не передбачено сумою, що виділяється державою лише на харчування. Це – головний біль директора Білогірського дитбудинку-інтернату Світлани Іванівни Гасанової, яку, єдину із кримчан, нагородив міністр соціальної політики України С. Тігіпко за її сумлінну працю. І дійсно: у дитбудинку є все необхідне: ї харчі, і затишок, і турботливі няні. Але справжнім щастям було б такі вийти з нього у велике життя, знайти там собі місце. Бо саме для «сонячних» дітей може якраз і не вистачати місця під сонцем.

Тамара СОЛОВЕЙ

Костянтин Пещеров

Ганна Войник (праворуч) позначає придбаний Сусанною Яг'євою малюнок

Марія Козубська

ПАТРІОТАМИ НЕ НАРОДЖУЮТЬСЯ, НИМИ СТАЮТЬ

У пресі багато писалося про давні і нинішні спроби активістів «Студентського братства» повернути Україні її маяки. Нещодавно я дізнався, що високу активність у Криму проявили хлопці й дівчата з «Учнівського братства», підрастаюча зміна студентства. Звичайно, дуже хотілося поспілкуватися з учасниками гучної акції. Така нагода трапилася – я познайомився з двома львівськими старшокласниками: Віталієм Івановим та Уляною Ковальчук. Про події на мисі Сарич Віталій розповідає спокійно, ніби досвідчений спеціаліст, який робив свою звичну, повсякденну роботу.

– Під час подій я виконував функції начальника штабу акції, відповідав і за людей, і за технічне забезпечення. Першу акцію ми провели в день приїзду, відразу ж попрямували на мис Сарич. Там перелізли через колючий дріт і ногами зруйнували бруствер окопа, якого на території маяка взагалі не повинно бути. Адже це потенційна «вогнева точка»! Проти кого, цікаво? Потім ми зірвали табличку з контрольного посту морської піхоти. Цей пост незаконний. Далі пішли до маяка і зайняли таку позицію, щоб нас було непросто звідти вигнати. До нас відразу підійшли російські морські піхотинці. Намагалися

якось спровокувати, але прямих образ не було, загалом це були адекватні люди. Мовляв, з молоддю воювати не будемо... Тоді російське командування послало до нас з десяток офіцерів. Ці вже, виконуючи наказ, стягнули нас з маяка за руки (щоб не втекли), повели до рубки чергового по маяку. І все ж одному з наших хлопців вдалося вивратися з російського «полону» і забігти до будинку, де мешкає доглядач маяка з українського боку Юрій Лашенко. Росіяни довго вагалися, перш ніж викликати міліцію (її ж принципово не допускали на маяк багато років!), але таки викликали. Через півгодини нас забрали українські міліціонери. Таким чином, ми своїми діями спровокували прецедент... Якщо, врешті-решт, на територію маяка пустять міліцію, то колись змушені будуть пустити і виконавчі служби, щоб повернути його Україні.

Хочу уточнити, що нами займалися офіцери частини № 49385. Вона спеціалізується на окупації маяків – від мису Тарханкут до мису Аю-Даг і далі, аж до Херсонщини, де таким чином створюються маленькі окупаційні «анклави». А ще займаються незаконною суборендою. Уявіть собі, збирають гроші з мешканців квартир тих будинків, які виявилися на «окупованій» ними території! Такий ось своєрідний російський військово-морський «рекет»... Прикро, що ні держава, ні місцеве населення не чинять активного спротиву. Щоправда, завжди з теплою згадкою стареньку жінку з Севастополя, яка по місту пересувалася з паличкою, бо перенесла інсульт. Але, почувши про нашу акцію, захотіла зустрітися. Потім навіть запросила до себе додому, сказавши: «Ходіть, діти, до мене, будемо разом боротися за правду і справедливість». Виявилось, що їхня родина зазнала великих знущань з боку радянської влади: багато людей було репресовано, після Голодомору 1932–1933 років залишилися в живих тільки вона і мама... Розмовляла з нами гарною українською мовою, бо родом десь із Полтавщини. До речі, їй вдалося навіть отримати компенсацію за відібрану під час розкур-

кулення хату. Наполеглива жіночка! Таких ми цінуємо незалежно від віку, бо в душі вони завжди молоді, завжди залишаються бійцями...

Поки ми розмовляли з Віталієм, Уляна заварювала нам міцний чай. Бачу, що дівчина хоче приєднатися до розмови. Вона ж там була разом з хлопцями, ділила з ними всі труднощі, ризикувала... Чи не рано їй брати участь у таких акціях? Проте Уляна заперече:

– Вважаю, що ні хлопців, ні дівчат не варто утримувати в стороні від політики. Як би там не було, але частина школярів таки цікавиться глобальними проблемами. Чим раніше їх долучити до справи, тим раніше з них виростуть активні люди, лідери... Чомусь дехто вважає, що студенти відповідальніші, ніж учні середніх шкіл. Але я з цим не згодна: хто відповідальний за своєю натурою, той і в чотирнадцять років відповідальний, а хто ні, той і в тридцять залишиться пасивним і байдужим до всього. Ні, чим раніше, тим краще! Адже «Учнівське братство» займається багатьма важливими справами: ми не лише сприяємо захисту і зміцненню національного суверенітету України, але й прагнемо захищати навколишнє середовище шляхом громадських перевірок, рейдів. Тому нам і досвід потрібен, і певний авторитет. А де його здо-

будеш, як не під час таких акцій? А щодо ризику, то не треба й перебільшувати загрози. Ми ходили по Севастополю у вишиванках, люди впізнавали нас і питали: «То це ви штурмували маяки?» Весь Севастополь знав, що Студентське і Учнівське братства проводять акцію. І люди з симпатією ставилися до нас. Може, й не всі, але більшість. Дехто, щоправда, казав: «А чи варто таке робити? Що ви, діти, зробите проти морських піхотинців?» Але й такі люди ставилися до нас із розумінням, принаймні не ображали. Чесно кажучи, я трохи розчарована в нашій державі, не такою вона повинна бути... Хочеться щось змінити і, бажано, швидше, бо не будемо ж ми кілька десятиліть чекати на чергового «хорошого» президента, який усе зробить за нас. Нема часу чекати. Треба навколо себе творити здорове середовище. Хай не всі люди, які живуть поруч із нами, є ідеальними, але з-поміж них треба наполегливо вибирати чесних, активних, небайдужих людей, дисциплінованих, з сильною волею...

До нашої розмови знову приєднується Віталій:

– Я вважаю, що серед учнівської молоді є приблизно третина активних людей. А за потреби можна «розворушити», захопити якоюсь ідеєю більшість класу. У моєму класі з 29 учнів 19 долучилися до активної роботи. Тут просто важливо щось почати робити самим. Ось ми проводили зустрічі з ветеранами ОУН-УПА, зустрічалися з в'язнями сталінських тюрем і таборів. І це набагато цікавіше, ніж якби нам про ту чи іншу подію розповідали вчителі. Адже викладачі не знають багатьох деталей... Та й учні на уроках не завжди уважно слухають. Це дуже важливо психологічно – слухати саме учасників подій. Якщо такі зустрічі проводити регулярно, то значну частину шкільної молоді можна виховати патріотами. І тоді таких організацій, як наше «Учнівське братство», буде багато. І неминуче зміниться на краще наша держава.

Сергій ЛАЩЕНКО

В Інтернет-клубі бібліотеки ім. В. Короленка

ЗАПРОШУЄМО ДО БІБЛІОТЕКИ

Центр Маріуполя. Великий побутовий комплекс. Скло і бетон. Так сучасно виглядає Централізована бібліотечна система міста. Але чи відповідає сучасному вигляду споруди зміст закладу, призначеного нести людям розумне і вічне?

Зразу в фойє відвідувач може швидко одержати квиток члена бібліотеки або зробити ксерокопію, сканування потрібних документів. Нікуди не треба виходити – зручно! Тут же на нижньому поверсі розташований Літературний музей. Він починається з портрета О. Пушкіна, який колись пройшов неподалік у Приазовських степах, мандруючи до Одеси. Поряд стенд Т. Шевченка. Чи був Шевченко у Приазов'ї? Місцевий краєзнавець А. Проценко знаходить підтвердження можливості такої події. Безсумнівний факт – відомий маріупольський грек Феоктист Хартахай приятелював з Шевченком, коли обидва жили у Петербурзі, та вголосив промову над його могилою українською мовою. Житель Маріуполя, грецький поет Григорій Костоправ був першим, хто переклав Шевченківський «Заповіт» новогрецькою (румейською) мовою. Деякий час жили у нашому краї письменник О. Серафимович, ціла плеяда відомих поетів – В. Мамнев, М. Берілов, А. Шапурма. Саме тут часто проходять презентації книжок місцевих письменників.

Піднявшись на другий поверх бачимо зручні крісла та журнальні столики для роботи читачів з каталогами. Завідувач інформаційно-бібліографічного відділу Надія Герасимова через комп'ютерну базу даних допоможе вам знайти будь-який правовий документ, адже у 2007 році ЦБС змогла придбати ліцензійну пошукову систему нормативних актів України – НАУ. Вона коштує дорого, але тепер жоден запит мешканця міста не залишається без відповіді. «Для незахищених верств населення у нас проводяться безплатні правові консультації студентами юридичного факультету Маріупольського державного гуманітарного університету. Це дуже корисна справа, особливо для пенсіонерів, – ділиться новинами пані Герасимова. – Крім того, маємо систему автоматизованого каталогу «ІРБІС». У нас не буває черг, хоча люди приходять з ранку до вечора! Взагалі робота ЦБ ім. В. Короленка повністю комп'ютеризована. Це виводить наш заклад на високий сучасний рівень».

Довга по-південному світла галерея з великими джками квітучих китайських роз. Уздовж неї – портрети видатних письменників, символіка України. Влітку тут спекотно, але відчинивши двері у читальні зали, можемо з полегшенням зітхнути: кондиціонер робить температуру приміщень зручною для праці над літературою. У залі періодичних видань розкладає по полицках щоденні надходження завжди усміхнена Тетяна Кір'якулова. Газети й блискучі журнали ознайомлюють читача з подіями в Україні та світі. На стендах завжди можна знайти останні числа «Киева», «Сучасності», «Філософської думки». Студенти міста цінують ці змістовні видання. Поряд читальний зал із міськими раритетами. Тендітна Наталя Кібкало настільки знає свою справу, що навіть із зав'язаними очима може швидко знайти книги з найскладніших питань. Саме сюди потрапляють ще «гарячі» довідники та підручники з менеджменту, політики, економіки, які користуються найбільшим попитом. Читальний зал зберігає нові розкішні видання «Тарас Шевченко» у 12 томах, «Енциклопедію сучасної України» й безліч інших.

Нарешті потрапляємо в кабінет директора ЦБС м. Маріуполя, заслуженого працівника культури України, лауреата конкурсу «Маріупольчанка 2001 року» Людмили Гуркової.

– Як Вам вдається мати сучасне обладнання, меблі й багато нових надходжень, коли багато бібліотек скаржаться на всілякі негаразди? – хочу дізнатися секретів у господарки кабінету. – Поділіться таємницею успіху!

– Жодних таємниць нема, – запечує пані Гуркова. – У нашій роботі найголовніше – фінансування. Маріупольські заводи-гіганти працюють стабільно, тому й місто забезпечує нас фінансами досить щедро. Але до нашої системи входить 14 філій по місту і близьких до нього районах, плюс наша головна бібліотека ім. В. Короленка. Маємо трохи і позабюджетного фінансування, завдяки тим послугам, які самі робимо читачам. Це копіювання на ксероксі, можливість для відвідувачів брати літературу на ніч додому, послуги з підбору потрібних документів в електронній мережі, їхнє роздрукування. Такі послуги приваблюють людей, а нам надають додаткових грошей. Саме тому ще у 1993 році ми перші з бібліотек області змогли придбати 3 комп'ютери і почали поступово запроваджувати новітні технології. Нині не тільки у Центральної бібліотеці, але й у філіях переходимо до роботи на електронних носіях, що підвищує якість обслуговування читачів.

– Це добрий почин, і я не дивуюсь, що він народився саме у Вас, Людмילו Василівно. Адже про Вас працівники кажуть: «Пані Гуркова – це справжній «вічний двигун». Вона зранку приходить з новою ідеєю, а надвечір та ідея вже втілена у життя!» Ваша відзнака од Міністерства культури і туризму за багаторічну працю та перемога в регіональному конкурсі майстерності «Обличчя культури» – тому підтвердження.

– Так, цікаві ідеї виникають досить часто, але це не тільки моя заслуга. Цьому сприяє можливість обмінюватись досвідом з фахівцями різних країн. Мені, наприклад, вдалось побувати у Німеччині та Данії в складі делегації від Інституту підвищення кваліфікації нашого міністерства. Такі поїздки здійснюються за програмою «Європейські стратегії розвитку бібліотек». Працівниці нашої установи вже 15 років відвідують у кримському місті Судак міжнародні конференції «Бібліотечні та інформаційні ресурси в сучасному світі». Також ми зустрічаємось з українськими колегами з різних областей держави під час заходів за програмою «Схід – Захід». Після таких зустрічей голова сповнюється незабутніх вражень, а руки самі просять зробити щось нове. Але про це ліпше розкажуть наші невтомні жіночки.

Переходжу до кабінету головного методиста бібліотек м. Маріуполя

Ольги Подтинної. Тут бачу комп'ютер і стелажі з довідниками. Розмову починаю з історії бібліотечної справи в місті.

– Перша публічна бібліотека Маріуполя відкрилась у 1904 році на Олександрівській площі, – без напруги згадує дати пані Подтинна. – Кілька разів та бібліотека змінювала місце свого розташування, у 1923 р. була названа на честь Володимира Короленка з нагоди його 70-річчя. У 1976-му кілька районних бібліотек об'єднались в єдину систему, що зараз нараховує 15 складових. Приморський Маріуполь може пишатись сторічною історією розвитку культурних закладів!

– Місце підгрунття – запорука гарної споруди, – погоджуюсь я. – Але зараз мене цікавить теперішнє надходження української літератури до ЦБС та її використання. Чи є пріоритети в закупівлі українських книжок?

– Українську літературу ми отримуємо постійно. Багато довідкової літератури нам надходить по обміну з Донецької обласної наукової бібліотеки ім. Н. Крупської. Також постійно її замовляємо та закуповуємо самі, вивчивши попит. У тому нам допомагає тісна співпраця з методичним центром Маріупольського управління освіти. Починаючи з 2006 р., ми запрошуємо до себе вчителів міста, насамперед філологів. Пропонуємо теми лекцій у Літературному музеї, інформуємо про новинки. Кожне помітне видання, насамперед книжки переможців літературного конкурсу «Коронація слова», ми закуповуємо, незважаючи на їхню ціну. Крім того, у нас створена медіотека відеофільмів та DVD, що містить багато художніх фільмів за творами українських, російських, грецьких письменників-класиків. Учителі та студенти цим матеріалом охоче користуються, – підсумовує методист О. Подтинна.

До спілкування приєднується заступник директора Наталя Кудінова.

– Багато місцевих поетів і прозаїків дарують нам свої твори, адже тільки бібліотека збереже їх на довгі роки. Деякі політики також роблять благодійну справу. Наприклад, колишній мешканець нашого міста Михайло Поживанов передав 1000

примірників української та англійської літератури. Дуже щедро дарувальницею була дружина експрезидента Катерина Ющенко. У 2006 році вона направила бібліотекам Донецької області розкішні альбоми про життя, побут, мистецтво українців. Ми завжди представляємо ці чудові видання на наших виставках. Але найбільша наша гордість – це Канадський центр!

В абонементному залі найголовніше місце відведено надходженням Канадсько-українського бібліотечного центру, відкритого у 2001 році з ініціативи Канадського товариства приятелів України. Маріупольський центр був 14-тим на теренах незалежної України.

Головний бібліотекар Лілія Козінченко повідомляє: «Центр відкриває голова Канадського товариства Степан Горlach, який хрестив новонароджену Україну власним хресним ходом. З ним були Микола Колодка, доктор Марія Фішер-Слиж – спонсори проекту. Подивіться, які чудові зібрання творів вони нам передали! – із захопленням показує відповідальна. – Тут повна «Історія України-Руси» Михайла Грушевського і його же «Історія української літератури», «Українська мала енциклопедія» Євгена Онацького, «Антологія української поезії», «Антологія українського оповідання». Усі ці видання користуються великим попитом у населення, насамперед у студентства».

Привітаюся і помічаю на полиці

Ірина Молчанова

ках твори Дмитра Донцова, «Інтернаціоналізм чи русифікація?» Івана Дзюби, інші патріотичні видання, яких точно нема в інших бібліотеках. Приємно радує, що працівниці влаштовують виставки до дат, які у громаді Донеччини викликають дискусії: до 350-річчя Конопської битви, 70-річчя проголошення Карпатської України на чолі з Августином Волошиним.

– А це наша гордість – справжній енциклопедії із Великобританії та Колумбії англійською мовою, є зв'язки і з іншими країнами, – показує далі Л. Козінченко. – Видання німецькою мовою нам надсилає Інститут Гете при німецькому представництві у Києві, а чудову «Енциклопедію США» передав українсько-американський фонд «Корпус миру».

Здається, після того читача вже нічим не можна здивувати, але завбачливі бібліотекарі приборегли родзинку наостанок. То Інтернет-центр, де за комп'ютерами працює переважно молодь.

– Як Вам вдалося обладнати цільний комп'ютерний комплекс? – дивуюсь і запитую Вікторію Лісогор. – Це ж коштує купу грошей?

– Інтернет-центр, справді, дороге задоволення. Однак ми його маємо безплатно, оскільки виграли оголошений посольством США конкурс «Інтернет для читачів публічних бібліотек LEAP». 2001 року посольство перерахувало нам \$24000. На них ми придбали комп'ютери і обладнання. Пізніше ще три рази вигравали конкурси американського посольства і отримали \$4500.

– Це значні суми, і можна тільки дивуватись вашій наполегливості у співпраці з різними організаціями, – захоплююсь винахідливістю наших бібліотекарів. – А як маріупольці відреагували на появу Інтернет-центру в бібліотеці ім. В. Короленка? – Коли ми відкривались, то була сенсація на все місто! Тоді комп'ютерів у людей було мало, а вихід на Інтернет взагалі мали одиниці. Ми же, за домовленістю з американцями, перші 2 роки працювали безплатно. Щоби дістатись до безплатного Інтернету, жителі записувались у чергу на кілька тижнів уперед, – згадує пані Лісогор.

– Які послуги, крім Інтернету, надає Ваш центр?

– Постійно робимо нові програми. На сьогодні є сайти «Бібліотека і влада», де зібрано усі закони й постанови Маріупольської міськради. Є база даних «Край» про краєзнавчі ресурси Донеччини в різних галузях. Для школярів та студентів маємо базу рефератів, курсових робіт. Усі ці документи ми можемо роздрукувати або записати бажаним на CD, DVD-R. Початок нового навчального року ми відзначили відкриттям безплатної послуги виходу в Wi-Fi-зону із читального залу для тих, хто має ноутбук, – додає бібліограф Інґа Шульґа. – У планах – організувати курси з української мови для бібліотекарів, які давно прагнуть вдосконалити свої знання.

Справді, немає меж розвитку у тих, хто прагне нового! Негаразди, які завжди бувають, перемагають лише слабких і загартовують сміливих. Нема сумніву, що ЦБС Маріуполя розвиватиметься і далі, оскільки її жінки-працівниці не самотні. Поруч з ними завжди 52 000 читачів, а це більш ніж одна десята усього населення Маріуполя.

Ірина МОЛЧАНОВА, член НСЖУ, голова Маріупольської філії Союзу українко-

ДИТЯЧА ТАБЕЛА В "КРИМСЬКІЙ СВІТЛИЦІ"

Любі «джерельця», татусі й матусі, дідусі й бабусі, вчителі, вихователі! Доля єдиної кримської україномовної дитячої газети, якій наступного року виповнюється вже 13 (!) літ, також і у ваших руках! Чекаємо на ваші вірші, оповідання, цікаві розповіді про канікули, літо, друзів, школу, родину – давайте разом наповнимо русло вашого «Джерельця» чистою водицею рідної мови!

НАША КРАЇНА – УКРАЇНА!

До 20-річчя Незалежності України дитячі бібліотеки міста Сімферополя підготували і провели чимало цікавих заходів, об'єднаних спільною назвою «Живи і квітни, наша Батьківщино». Бібліотека-філія ім. Степана Васильченка підготувала літературне свято «Моя Україна». В історичну мандрівку «Мій край чудовий Україна» вирушили читачі бібліотеки-філії № 11.

Літературно-поетична година «Моя квітуча Україна» прозвучала в бібліотеці-філії № 22. Про народні і державні символи розповів урок українознавства «Ти в серці моїм, Україно моя!». Тематичну годину «Наша країна – Україна» підготували читачі – учасники гуртка «Струмочок» бібліотеки-філії № 12. Соціальну активність і знання історії своєї

країни проявили читачі бібліотеки-філії № 15 за допомогою вікторини «Чи знаєш ти Україну?». На презентацію виставки «У єдності наша сила» запросила бібліотека-філія № 18.

Фінальним акордом ювілейних заходів стало літературно-музичне свято «Моя країна – Україна», яке відбулося напередодні Дня Незалежності в Центральній міській дитячій бібліотеці ім. А. П. Гайдара. У програмі свята – відеопрезентація «Україна – наша Батьківщина» та літературно-музичний калейдоскоп «Щасливі пісні калинового краю». У рамках свята відбулося нагородження переможців конкурсу дитячої творчості «Моя Україна», що був організований Центральною сімферопольською міською дитячою бібліотекою ім. А. П. Гайдара за підтримки Залізничної районної ради і організації «Молоді регіони».

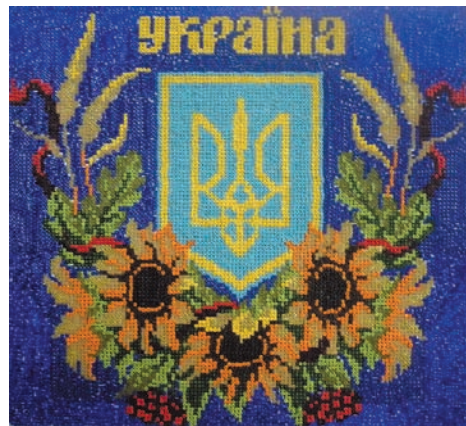
Мета конкурсу – виховання в дітей гордості за свою країну, шанобливе ставлення до української історії і культури, до національних традицій. У конкурсі взяли участь понад шістдесят юних сімферопольців віком від 6 до 16 років. На конкурс було надано понад 150 робіт у п'яти номінаціях – живопис, літературна творчість, прикладне мистецтво, фотороботи, електронний продукт. Найбільшу кількість робіт було представлено в номінації живопис. Яскраві дитячі малюнки, виконані фарбами, кольоровими олівцями, аплікації дивували тематичним розмаїттям, про що свідчать і назви картин: «Українські танці», «Україна – козацька держава», «Бандуристе, орле сизий...», «Наша мова калинова», «Роде наш красний», «Сад квітучий – Україна» та ін.

Дві фотороботи, присвячені Криму, подали на конкурс Станіслав Ермилко та Владислав Крушельницький.

Майстерно виконали роботи із бісеру «Червона калина України», «Квітуче дерево», «Віночок», «Золота верба», «Герб України», «Портрет Т. Г. Шевченка» Олена Зоріна та Катерина Савченко.

«Моя Україна»
Робота Катерини Савченко, 2 місце

«Герб України»
Робота Альони Зоріної, 1 місце

Українські традиції давнього гончарного ремесла простежуються у фігурках з глини Ані Шабанової, Насті Крохмаль, Насті Темної, Ніни Ігнатенко і в назвах робіт: «Як служив же я у пана», «Бабусина хата», «На базар», «Оксана», «Пані», «Іграшки».

Ефектний вигляд мають картини, виконані нині популярною технікою «вишивка атласною тасьмою», Марійки Татарінової та Яни Хейлик «Соняшники», «Ромашки», «Чорнобривці».

Літературна творчість була презентована творами учня Сімферопольської української гімназії Данила Кононенка, учнів сімферопольських шкіл Юлі Соколової, Насті Головащенко, Дмитра Глушкова, Насті Драч, Вікторії Чечуги. У номінації «електронний продукт» були представлені дві відеороботи: Вероніки Вороніної «Прогулянка по Києву» та Оксани Халаяк «Крим – перлина України».

Валентина ЛУПЕНОГЕНА,
директор Центральної міської дитячої бібліотеки ім. А. П. Гайдара м. Сімферополя,
заслужений працівник культури АРК
На фото – переможці конкурсу

Пропонуємо вашій увазі літературні проби пера учасників конкурсу «Моя країна – Україна».

ЗА ЩО Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ

За що я люблю Україну? –
За сонце і вітер, за трави і квіти,
За чисте небо і моря блакить,
За яблука стиглі і поле пшеничне –
Ну як свою землю мені не любить?
Коли на ній виріс Великий Шевченко,
І Лесине слово кружля, ніби птах,
І музика Криму звучить у Карпатах,
І чути сопілку у кримських степах...
Не тільки за це я люблю Україну,
А ще і за те, що Вітчизна моя!

Юля СОКОЛОВА, I місце.

Я ГОРДЖУСЯ ТОБОЮ, ВКРАЇНО!

Я горджуся тобою, Вітчизно,
За духовну Франкову криницю,
І за Лесину пісню крилату,
За Шевченка пророка слова...
Це усе – Україна моя!

Я горджуся тобою, Вкраїно,
За незнищенну волю святу,
За козацьку звитягу твою,
За вогонь калиновий – уклін,
І за Київських куполів дзвін.

Я горджуся тобою, Вітчизно,
За Дніпровські круті береги,
За степи, за ліси, за лани,
За народи, що в мирі живуть
Я тобою, Вкраїно, горджусь!

Анастасія ДРАЧ, I місце.

МОЯ РІДНА УКРАЇНА

Моя рідна Україна –
Гори, Крим і ти, калино,
Соловейко тьохне дзвінко,
А матуся підспіває,
У затишному куточку
Своєму синочку.
Колисково наспіває,
А цвіркун їй підспіває,
Та так любо-гарнесенько,
Що в кімнаті світлесенько...
Спить дитинка, засинає,
Солоденьких снів чекає.

Дмитро ГЛУШКОВ, II місце.

НАМАЛЮЮ КВІТИ

Намалюю квіти пензликом барвисті,
І маленьку бджілку посаджу на них.
Знизу, у куточку, гомін водограю,
Й журавлів, що линуть
ген до виднокраю.

Намалюю моря шепіт синіх хвиль
А ще додам я всього потрошку:
Росяних світанків, теплих вечорів
Й на тоненькій ніжці золоту ромашку.

Можна малювати так безперестанку,
Бо це України барви весняні,
Кожен, хто захоче щось домалювати
Може це зробити пензликом своїм.

Анастасія ГОЛОВАЩЕНКО,
III місце.

МОЯ УКРАЇНО, ТЕБЕ Я ЛЮБЛЮ

Моя Україно, тебе я люблю,
Як неньку кохану і рідну свою.
Моя Україно, ти завжди була,
Моя Україно мені все дала.

Своєю земною красою всякчас
Моя Україно, чаруєш ти нас.
Ми сильний народ і на своєму віку –
Здолаємо все на своєму шляху.
Як матінку рідну кохану свою
Тебе, Україно, безмірно люблю!

Вікторія ЧЕЧУГА, III місце.

НАША КРАЇНА – УКРАЇНА!

ТВОРИ ПЕРЕМОЖЦІВ КОНКУРСУ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ ДО 20-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

ЛАСТІВОЧКА ДОЩ ПЕРЕДБАЧИЛА

Якось, пам'ятаю, риба-лив я коло лісового озера. Раптом над моєю головою завітлася ластівка. Думаю собі, хто це її налякав, що вона в мене прихистку шукає. Подивився на небо, а з горизонту напливає хмара. Чорна-чорна, з неї блискавиці стріляють. Словом, грозище буде – не передати.

Зібрав я вудки, пішов, а ластівочка за мною летить. Тільки зайшов додому, як на вулиці таке пішло – у-ух!

Виглянув у віконечко, а ластівка залетіла в гніздо під стріхою і поїть пташенят дощовою водою.

Так мене ластівочка від грози вберегла.

«ХТОСЬ», ЯКИЙ ЖИВЕ У МОЇЙ ШАФІ

(Казка)

«Хтось» у моїй шафі є дуже-дуже загадковою істотою. Одного разу, коли я був ще зовсім малим, почув увечері, як у шафі щось зашарудило. Звідтоді й почалося полювання на Хтосю. Так-то легко він у руки не давався. Ех, що я тільки не робив, щоб ввійти до цієї шафи! Ми привіталися. Яблучко на-звалось дівчинкою на ім'я Жовтушка. Вона спитала у мене: «Це хіба правда, що у вас яблука їдять?» «Так», – сказав я. «Але я

Це виявився Карлсон із пилососом, і він, цей Карлсон, їв варення. А я гадав, чого ж це в мене усі сорочки і штани забруднені у сироп. Карлсон подружився з усією нашою сім'єю, він усім дуже сподобався. Отакий у мене Хтось, який живе у шафі.

МОЇ ДРУЗІ ЯБЛУЧКА

(Казка)

Якось я сидів вдома і пив чай, а на іншому кінці столу лежало жовтеньке яблучко. П'ю і раптом чую, що мене хтось кличе. А це, виявляється, яблучко! Ми привіталися. Яблучко на-звалось дівчинкою на ім'я Жовтушка. Вона спитала у мене: «Це хіба правда, що у вас яблука їдять?» «Так», – сказав я. «Але я

Тебе, Жовтушко, їсти не буду, я тебе краще нама-люю», – довершив я свою мову.

І тут зненацька із-за хлібниці викотилося двоє яблук: червоне і зелене. Жовтушка відрекомендувала мені їх своїми братами. Червоного звали Редик, а зеленого – Симик. Хлопці-яблучка виявилися вельми компанійськими. Разом ми зіграли партію в шахи, почитали про пригоди барона Мюнхгаузена, подивилися мультики по телеку, випили ще чаю (щоправда, яблучкам довелося налити в блюдечка). Та вони й досі у мене живуть, мої любі яблучка!

Данило КОНОНЕНКО,
учень 5-го «а» класу
Української гімназії
м. Сімферополь

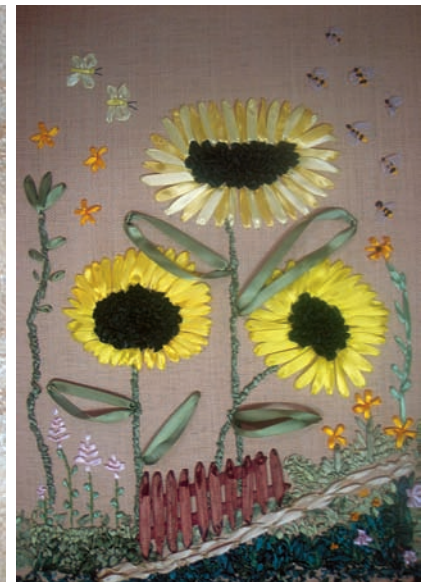
Данило Кононенко

«Набережна ріки Салгір». Айдер Ібраїмов, 3 місце

«Бабусина хата». Анастасія Крохмаль, 1 місце

«Ромашки». Марія Татарінова, 1 місце

ВАС ВІТАЮТЬ МАЛІЖАНИ!

Свято творчості, поезії і танцю, з нагоди п'ятої річниці Солянчодолинського відділення МАЛІЖ – Малої академії літератури і журналістики, – відбулося у місцевій школі. Про діяльність цієї міжнародної дитячої організації, в лавах якої налічується 360 осіб і в якій юні таланти можуть проявити себе в галузі літератури (поезії, проза, авторська пісня), журналістики, мистецтв (фотографії та малюнка, вже не раз розповідала на своїх сторінках дитяча газета «Джерельце».

Первинна організація Солянчодолинської школи налічує 30 маліжан і 5 почесних (дорослих) членів. Під час ювілейного заходу її ряди поповнились. Та про все по порядку.

Святково прикрашена кольоровими кульками, квітами, плакатами, фотознімками і символікою народів, яких ми презентували на фестивалях МАЛІЖ «Рекітське сузір'я» (греків, кримських татар, українців, а тепер і караїмів), зала була заповнена учнями, вчителями, батьками і гостями. З-поміж них – сільський голова І. Г. Степиков, директор школи Т. Є. Глушецька, депутат міської ради, вчитель Г. В. Москаленко, завуч С. І. Рибак, а також письменник і журналіст, голова МАЛІЖ В. Ф. Тарчинець, керівник літературного клубу «Кіммерія» О. Д. Трибушний, редактор «Судацьких вістей» І. Є. Кириченко, автор сайту «Кримський репортаж» А. Кир'яков, студент 3-го курсу ТНУ, недавній маліжанин Г. Васюк (на свято він приїхав зі своєю бабусею, колишньою директоркою Щербетівської школи Т. І. Чистовською, і партнеркою по танцях Я. Шубовою, з якою вони висту-

пили у концертній програмі). Звучить Гімн України, Автономної Республіки Крим і Академії МАЛІЖ. Далі відбувся ритуал прийняття в члени академії. Ними стали семикласники Солянчодолинської школи Катерина Огаркова, Гліб Волков, п'ятикласники Євіліна Куртасанова, Олександр Огарков, Заур Ходжаєв, Зоре Кадирова, Ельмаз Аблялімова, Аїше Магомедова, а також учениці Судацької школи-гімназії № 1 Тетяна Лефтерова (10 клас) і Альяна Ярманова (4 клас). До почесних членів МАЛІЖ прийняли вчителя історії нашої школи Н. Т. Ісмаїлова. Усім їм вручили значки, прес-карти і членські квитки, а кожному маліжанину ректор академії В. Ф. Тарчинець подарував книги, останні випуски літературно-художнього журналу-газети «Сузір'я» і художні листівки із зображенням засновника Львова Данила Галицького. На сцену запросили фестивальну групу, яка представлятиме

Ніна Острейко

рідне село Сонячну Долину, місто Судака і весь Крим на черговому дитячому творчому форумі в карпатському селі Рекіті (звідси і «Рекітське сузір'я»!).

Ведучі, учениці 9-го класу Зінегуль Ісаєва і Сейране Емірвелієва, запропонували за допомогою чарівної «квітки-семицвітки» довідатися, з якими побажаннями всі проводжають дітей на фестиваль. Церемонія вийшла хвилюючою і красивою.

Потім слово надали учасникам фестивальної групи, що виступили з концертною програмою, яку вони підготували на «Рекітське сузір'я-2011». Діти розповідали про те, як вони жили ці 5 років, як готувалися й брали участь у фестивалях і конкурсах, «мостах дружби», читали свої вірші, кружляли у танцях під мелодії народів Криму.

А після урочистої частини і художньої програми усіх присутніх запросили до святкового столу покуштувати національні страви: українські пампушки з часником, караїмські пірижки, кримсько-татарську пахлаву, сарбурму і глов, грецький салат...

5 років... На перший погляд – це мало, але скільки цікавого і незабутнього зроблено за ці роки! Ми вдячні усім, хто прийшов на перший п'ятирічний ювілей нашої організації і допоміг відсвяткувати. Багато зроблено за ці роки, але попереду – нові успіхи і перемоги. «Вперед, Академіє! Юнь уже чекає!»

Ніна ОСТРЕЙКО,
керівник первинної організації МАЛІЖ Солянчодолинської школи м. Судака

АНОНС! Детальнішу розповідь про участь кримчан у «Рекітському сузір'ї-2011» читайте в наступному випуску «Джерельця».

МОЇ КАНІКУЛИ

24 серпня вся Україна святкувала День Незалежності. Цього дня народився і я. Мій дідусь, учасник минулої війни, має право раз на два роки безкоштовно поїздом або літаком поїхати в будь-яке місто України.

24 серпня мені виповнилось 12 років і мій дідусь подарував мені подорож по Україні. Дідусь взяв квитки на потяг до Львова через місто Херсон. У цьому місті я уже був, там недалеко живе моя тітка Іра. Вона нас зустрічала і ми зупинилися там на чотири години. З Херсона наш потяг вирушив до Львова.

Подорож була захоплюючою. Проїжджали великі міста і малі населені пункти: міста Кіровоград, Хмельницький, Тернопіль, Красне, Високий Замок. Яка ж гарна наша земля: ліси, річки, озера, сади, ниви, людські городи, фабрики, заводи, які вже працюють. З вікна вагона я бачив багато пташиних гнізд на деревах і різних птахів.

У Львів ми приїхали вдень і зразу ж перейшли на електропотяг до міста Стрий. Це дуже давнє місто, коліска УПА. На вокзалі нас зустрічав товариш дідуся – пан Микола, редактор газети «Заграва». Ми і жили у нього вдома. Хата велика, має свій домашній музей. Дуже багато старих книжок, різних давніх речей. Є пасіка (30 вуликів), коза і двоє козенят, кури і город. Пан Микола водив нас у музей-тюрму, де НКВД у 1941 році, коли відступали червоні війська, без суду вбили і закопали у дворі понад 300 ув'язнених. Зараз там відкрито меморіал, я його сфотографував. Були в музеї-схроні. Заходимо, питають паролі: «Слава Україні», відповідь – «Героям слава» – заходьте. Там зараз кав'ярня. Нас там пригостили кавою і картоплею: обчищена, розрізана навіпіл, всередині шматочок сала, загорнута у фольгу і запечена. Дуже смачно.

У Стрії був у друкарні, де друкують газети і різні журнали. Там мені подарували журнал для 5-11 класу. На другий день нас повезли до Трускавця. Походили по місту, попили воду «Нафтуса», були біля пам'ятника розвідникам УПА і потім на машині повернулись до Стрия. У неділю ми з дідусем поїхали до Львова на екскурсію. Були біля театру опери і балету, в музеї, походили по місту, а потім повернулись назад до Стрия (це як від нас до Феодосії). У пана Миколи я брав у руки музейні шаблі, рушницю... Домашній музей мені дуже сподобався. Третього дня ми з дідусем поїхали автобусом у місто-курорт Моршин, попили водички, походили по парку і поїхали до пана Миколи. Далі – потягом в місто Київ. Там ми були три дні: відвідали майдан Незалежності, Золоті Ворота, Софію Київську, площу Богдана Хмельницького, каталися на фунікулері, спустилися до Дніпра і пішки дійшли до метро «Арсенальна». Були біля пам'ятника Матері-Батьківщини, сиділи у кабіні гелікоптера, бачили багато танків і різної зброї. У монастирі та печерах я бачив лева, жирафа, носорога та інших звірів і птахів.

Мрію ще колись поїхати з дідусем на Хортицю та до міста Запоріжжя. 20 серпня повернувся додому. Я дуже вдячний своєму дідусеві за такий подарунок – поїздку по Україні. Я назавжди запам'ятаю цю подорож.

Руслан ЯЛОВИЙ,
учень 6-го «а» класу
української школи № 3
м. Шолкине АР Крим

«Джерельце» широ дякує Руслану за дуже гарну, змістовну розповідь про канікули. Шкода лише, що він забув надіслати фотографії зі своєї захоплюючої поїздки. Може, продовжимо фоторепортаж у наступному номері?

ПРО ДУХ СЕКТАНТСТВА, АБО «ХТО МАЄ ВУХА, ХАЙ ЧУЄ...»

«Господь відкрив мені, що буде час, коли архієреї Землі Руської та інші духовні особи ухляться від збереження Православ'я в усій його чистоті, і за те гнів Божий вразить їх. Три дні стояв я, просив Господа помилувати їх і просив краще позбавити мене, убогого Серафима, Царства Небесного, ніж покарати їх. Але Господь не схилився на прохання убогого Серафима і сказав, що не помилює їх, бо будуть вчити вчень і заповідей людських, серця ж їх будуть стояти далеко від Мене...» (Преподобний Серафим Саровський)

Одразу застерігаючи усілякі нерозуміння, насамперед зазначу, що ця стаття написана аж ніяк не проти православ'я, як, певен, декому забагнеться її трактувати. Вона проти спотворення віри, проти заневищення церкви, проти духу сектантства та фарисейства у церковному житті. Вона – мій крик душі, особистий біль за рідне мені православ'я, в якому я народився, в якому служу, і служинню якому віддаю своє життя.

У своїх статтях я неодноразово торкався проблем сучасного православ'я. Найбільша серед них – це фарисейська розчина гордині, яка увійшла у церковне життя, і не помічають цього хіба що самі фарисеї. Вона ж породжує й усі інші, від втрати духовного розуміння Святого Письма до різноманітних ересей, які отруюють церкву, насамперед – обрядові та догматизму.

Осібно тут стоїть ще одна ересь, яка активно насаджується сьогодні на теренах православ'я. Це вчення про так звану «канонічну церкву». Ідеться про строго обмежене коло ортодоксальних церков, які начебто мають монополію на православність, і, відповідно, володіють усією повнотою благодаті Божої. Єдині – «православні», єдині – «благодатні», єдині – «Церква»... Такий собі «канонічний клуб» вибраних, правохірних, відокремлених...

Аби предметно дослідити означений феномен, спочатку розберемося з термінологією – тоді, гадаю, усе стане на свої місця.

ЕРЕСЬ – від грецького – вибір, відділення, думка. Це помилка в питаннях віри, виявлена у чийсь думці або вченні, що з'явилася всередині Церкви. У прямому значенні слова «ересь» – це вчення, яке суперечить основам християнства, свідоме (чи не свідоме) відхилення від істин віри, яке

пропонує інший підхід до релігійного вчення, або спотворює його.

Негативний сенс слово «ересь» вперше набуває в новозавітних посланнях. Логіка цього така, що оскільки істину і життя людина може знайти лише у Христі (Євангеліє від Івана, 14 розділ, 6 вірш), то будь-яка альтернатива автоматично прирікає людину на духовну смерть. Відповідно, апостол Петро говорить про «згубні ересі» (Друге послання апостола Петра, 2.1), а Павло ставить «ересі» в один ряд з гріхами чарівництва (магії) та ідолослужіння (Послання апостола Павла до Галатів, 5.20).

Наслідуючи приклад святих апостолів, рання християнська церква використовувала термін «ересь» для позначення вчення, яке розходить з християнською правохірністю, або ж групи людей, що відірвалися від Церкви внаслідок прихильності до такого вчення.

СЕКТА – від латинського *seco* – розрізаю, розділяю. Це група віруючих, яка фактично чи юридично відокремилася від основного релігійного віросповідання, та дотримується своїх поглядів і тлумачень його окремих догматів, обрядів, повчань і т. п. Для секти характерні замкнутість, відокремленість, претензії на винятковість своєї ролі.

За С. І. Ожеговим «секта» – це релігійне об'єднання, яке відірвалося від якого-небудь віровчення і йому протистоїть, а також група осіб, що замкнулися у своїх дрібних, вузьких інтересах.

Як подає «Релігійно-філософський словник», у широкому розумінні слово «секта» означає вузькість мислення, фанатичну прихильність своєму і заперечення цінностей не свого, групові забобони, обскурантизм (мракобісся) та ін.

Дух сектантства та фарисейства зустрічається й в історично древніх церквах (і в номінальному православ'ї також), що зберегли в бездоганному вигляді своє віровчення, але не зуміли здійснити євангельський ідеал. Цей дух, за влучним висловом архієпископа Іоанна Сан-Франциського, «є духом душевної (не духовної) ревності. Це раціоналізація віри, дотримання чистоти віри і втрата глибини її. Це втрата любові...»

ОБСКУРАНТИЗМ, або ж **МРАКОБІСНЯ** – від латинського *obscurans* – темний, який затем-

нює. Це умонастрій, при якому замість вірності істині і відповідальності перед нею перевага надається тому, що від істини відводить, затемнює її, робить неясною. У релігійній думці цей термін адресується тим, хто істину згори підмінює земними уявленнями та вченнями, наприклад, коли традицію ставлять вище за Євангеліє. Обскурантизм нерідко виступає під виглядом захисту чистоти віри і намагається монополізувати ортодоксальність (правохірність), але зраджує при цьому духові Євангелія (духові милосердя – смирення та любові).

ТОТАЛІТАРНИЙ – від латинського *totalis* – весь, цілий, повний. У релігійному смислі це режим, який прагне повного (тотального) контролю над переконаннями адептів віри.

ЗОМБУВАННЯ (змістові синоніми: **КОНТРОЛЬ СВІДОМОСТІ** – від англійського *mind control*, **ПРОМІВАННЯ МІЗКІВ** – англ. *brainwashing*, **НАСИЛЬНИЦЬКЕ ПЕРЕКОНАННЯ** – англ. *coercive persuasion*, **УПРАВЛІННЯ РОЗУМІННЯ** – англ. *thought control*, **РЕФОРМУВАННЯ МИСЛЕННЯ** – англ. *thought reform*) – означає психологічний тиск і вплив на переконання і вірування людини з метою зміни мислення, поведінки, емоцій та процесу прийняття рішень шляхом спілкування з нею за допомогою різного роду маніпулювань, переконань, підміни фактів та обману.

КЛИКУШЕСТВО (КРИКЛИВСТВО) – від російського *кликуши*: жінки, схильні до істеричних припадків, під час яких вони видають шалені крики.

ФАНАТИЗМ – латинське *Fanaticus*, французьке *Fanatisme*. Сліпе, беззастережне слідування переконанням, особливо у сфері релігійно-філософській, національній чи політичній; доведена до крайності прихильність до яких-небудь ідей, вірувань чи поглядів, звичайно поєднується з нетерпимістю до чужих поглядів і переконань. Відсутність критичного сприйняття чого-небудь.

Для неупередженого читача, гадаю, коментарі будуть зайві. Воістину, в силі слова Господні: «Не судіть, щоб і вас не судили; бо яким судом судити будете, таким же осудять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відміряють вам» (Від Матвія, 7.1,2), та «Отак будуть останні першими, а перші останніми...» (Від Матвія, 20.16). Ортодоксально-

консервативна структура, яка щедро, роками навішувала ярлики усім іншим християнським конфесіям, звинувачуючи всіх і кожного в ересях, тоталітаризмі та сектантстві, – сама на перевірку виявилася останньою. Усі без винятку вищезгадані терміни та дефініції, завдяки старанням новозавітного фарисейства, сьогодні стосуються саме формального, отруєного розчиною гордині, нетерпимості та лукавства, православ'я. «Стережіться розчини фарисейської», – попереджав нас Спаситель. Не встерглись...

Тепер же давайте по пунктах. Почнемо з того, що вчення про «канонічну церкву» немає ні у Святому Письмі, ні в Символі православної віри. У Біблії, як відомо, подається лише про церкву Залишку (Остатку), про смиренних «овечок Господніх», і ні словечка про якусь там «канонічну» спільноту. І в Символі віри маємо лише чотири ознаки правдивої Церкви: «Єдина, Свята, Соборна і Апостольська». Та аж ніяк не «Канонічна...» Тож побудова про «єдино благодатну» так звану «канонічну церкву» – це ніщо інше як, цитую, «вчення, яке суперечить основам християнства, свідоме (чи не свідоме) відхилення від істин віри, яке пропонує інший підхід до релігійного вчення, або спотворює його». Означене вчення, вочевидь, є «вченням, яке розходить з християнською правохірністю», тобто, за визначенням, ересю. А покликачі його, відповідно, «групою людей, що відірвалися від Церкви внаслідок прихильності до такого вчення». На жаль, доволі значною «групою», яка, лише прикриваючись святими іменами, втягує у коло впливу усе нових і нових адептів, використовуючи для цього усі методи контролю свідомості – від психологічного тиску до підміни фактів та обману.

Карта «канонічності» зринула з рукава людських мудрувань як нехитра, однак доволі дієва зброя в ході церковно-політичних конфліктів початку 90-х. Ця ж карта править козирем у боротьбі за паству (точніше, за її гаманці) і донині. Кажу «нехитра», бо насправді «канонічності церкви» – церкви, яка б жила відповідно до вимог Канонічного права, – сьогодні просто не існує. Це класичний приклад маніпулятивної технології, що ґрунтується на обмані (див. мою статтю на цю тему – «Канон»).

І все б нічого, якби не розколювала ця ересь суспільство, не нищила сім'ї, не руйнувала стосун-

ків. Якби не нівечила душі людські, не перетворювала «сінь землі» на таку, що «ні на землю, ні на гній не потрібна, яку геть викидають» (Від Луки, 14.35). Якби не обертала «світло для світу» на «зовнішню темряву» похмурого, середньовічного мракобісся. Не зводила словесних овечок Христових до рівня вовків хижих, які навіть і не прикриваються вже овечими шкурами. Якби не розпинала тіло Господне, не гвалтувала Невісту Христову. Якби не перетворювала церкву святу православну на секту, до того ж, на секту з усіма ознаками тоталітарної...

Настав уже час назвати речі своїми іменами! Значна частина номінального православ'я (тих, хто вважає себе, позиціонує себе як православні) фактично відокремилася від основного християнського віросповідання. «Сліпі поводатари для сліпих», вони віддалилися від єдиної в Дусі, святої, соборної та апостольської Христової церкви, і хоч формально іменують себе православними, «але ними не є, бо фальшиві вони» (див. Об'явлення, 2.2). Бо відкинули духовне вчення смирення й любові, погрузили в обрядові та догматизми, і дотримуються своїх, далеких від євангельського ідеалу, поглядів, тлумачень та повчань. Вони ж, на жаль, і формують сьогодні обличчя православ'я загалом. Зовнішніми ознаками їх давно уже стали характерні для секти відокремленості, претензії на винятковість власної ролі, вузькість мислення, фанатична прихильність своєму і заперечення цінностей не свого, групові забобони, мракобісся (обскурантизм). Ідеологією ж – фарисейські гординя й лукавство, агресія і нетерпимість, різноманітні ересі та марновірства.

Насправді дух сектантства властивий не лише сучасному православ'ю. Усі церкви, увесь релігійний світ сьогодні з пихатою гордістю Лаодикії виголошує: «Я багатий, і збагатів, і не потребую нічого». Кожна деномінація заявляє: «Тільки у нас правда, тільки у нас істинна віра, тільки у нас благодать...» Тож до усіх конфесій, до усієї «літеплої, ні гарячої, ні холодної» церкви останніх днів,

ці слова Господні: «Бо ти кажеш: Я багатий, і збагатів, і не потребую нічого. А не знаєш, що ти нужденний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і голый!» (Об'явлення, 3.17)

Хто має вуха, хай чує, що Дух промовляє Церквам...

Протоієрей
Олег ВЕДМЕДЕНКО

ЯКОЮ БУТИ БУЮК ДЖУМА–ДЖАМІ?

Якою буде Буюк Джума–джамі – Велика Соборна мечеть у Сімферополі? У Криму відкрилася виставка проєктів цієї величній культовій споруди, що будова-

тиметься на околиці Сімферополя на виїзді до Південного узбережжя півострова. Кожен кримчанин може проголосувати за ескіз мечеті, який сподобався.

Проект Білої мечеті

Чотирнадцять архітектурних проєктів авторів з України, Туреччини і Казахстану виставлені на огляд сімферопольців у Кримській республіканській бібліотеці імені Івана Франка. Усіх їх подали на конкурс, оголошений Духовним управлінням мусульман Криму, яке у червні після десятилітнього протистояння таки отримало державні документи на спорудження у Сімферополі Великої Соборної мечеті.

Зараз в адміністративному центрі автономії діє кілька мечетей, однак, усі вони невеликі і вміщують малу кількість вірян. Лише цього року кримські мусульмани домоглися права спорудити в Сімферополі велику мечеть, що могла б умістити кілька тисяч вірян, які збираються на п'ятничні молитви чи святкові

намази у два найбільших ісламських свята – Ораза-та Курбан-байрам.

Проекти ескізів на виставці представляють культурі споруди в різних стилях – «османський», «тюркський», «іранський», «середньозахідський» і кілька сучасних проєктів у стилі «модерн». Один з останніх, до речі, сподобався Мустафі Джемилеву.

Голова Меджлису кримськотатарського народу сказав Радіо «Свобода», що він лише додав би до «модернової мечеті» елементи національної архітектури та оздоблення.

А от одна з відвідувачів виставки, Лютфіє-ханум, каже, що їй найбільше сподобався проєкт Білої мечеті: «Свого часу Сімферополь називався Ак-Мечеть – Біла Мечеть. Така мечеть символізувала б колишню, старовинну назву Сімферополя. І вона перебуватиме в такому місці, де і гості її бачитимуть, і всі, хто їхатиме на Південне узбережжя», – сказала Лютфіє-ханум.

Активістка однієї з молодіжних громадських організацій Аліє Кефілева допомагає Муфтіяту проводити анкетування відвідувачів. Вона остаточно не визначилася, що їй більше подобається, каже, що до душі припав ескіз Білої мечеті, але й модерні проєкти її дуже вразили: «Це поєднання якихось старовинних традицій і сучасності. Приємно, що подано дуже багато сучасних проєктів, які свідчать: ісламська кримськотатарська культура розвивається. Ще тишить, що висловлюють свою думку про майбутню Джума–джамі не лише мусульмани, кримські татари, але й інші жителі Криму», – поділилася Аліє Кефілева.

Виставка ескізів проєктів Великої Соборної мечеті в Сімферополі триватиме до кінця тижня. У Муфтіяті сподіваються уже цього року визначити переможця конкурсу, затвердити проєкт і розпочати будівництво Буюк Джума–джамі.

Володимир ПРИТУЛА

З ГАЗЕТОЮ НЕ РОЗЛУЧАЙТЕСЬ...

Нещодавно до редакції завітав один із постійних читачів нашої газети Михайло Олександрович Зайцев. Привітавши колектив з відновленням випуску часопису, розповів трохи і про своє життя. Народився він 1925 року в м. Хотин Чернівецької області у сім'ї Зайця Олександра Гавриловича – власника цегельні і будівельника. Після радянської окупації батько був репресований. У 1943–1944 роках пан Михайло служив помічником у штабі короля Румунії Міхая I.

Працюючи бухгалтером у Чернівцях, у 1944 році екстерном закінчив Кишинівський фінансовий інститут, для вступу до якого довелося змінити прізвище із Заєць на Зайцев. Згодом навчався у юридичній школі Львівського обкому КПУ, після закінчення якої вступив на юридичний факультет Львівського національного університету ім. Я. Франка.

Багато років пропрацював на ниві юриспруденції: спочатку прокурором Кермінецького району Чернівецької області, потім завідувачем юридичної консультації у Букачівському районі Івано-Франківської області, згодом, завдяки непересічному таланту, був призначений арбітром Головного арбітражного суду при Раді міністрів УРСР.

У 1975 році у зв'язку із хворобою дружини переїхав до Криму, де до пенсії працював у обліконкомі юристконсультом.

«Кримську світлицю» читає майже з першого номера. Коли улюблена газета перестала виходити, дуже засмутився, що тепер не має змоги читати українську пресу, але публічно висловити свою громадянську позицію не міг, адже ще у далекому 1975 році потрапив у жадливу дорожньо-транспортну пригоду, яка значно підірвала здоров'я Михайла Олександровича, а ще й роки...

Про відновлення роботи редакції дізнався від своєї знайомої, яка принесла йому перший номер рідної «Світлички». Тепер пан Михайло не пропусає жодного номера улюбленої газети.

Фото О. Носаненка

Я передплачую «Кримську світлицю» з дня її заснування. З вирізок із різних газет і журналів я сформував рукопис мартиролога військової еліти України (працював над ним два роки!). Мета – навчити рідних онуків і правнуків українському патріотизму. В мартиролозі коротко, в енциклопедичному стилі, описані близько 100 гетьманів та героїв України, переважно з портретами.

Молоде покоління не читає товсті історичні книги. Тож якщо редакція зможе використати цей мартиролог, скажімо, до дня Збройних Сил України, я вишлю його.

Костянтин Іванович
МОЧУЛЬСЬКИЙ

м. Керч

Шановна редакціє! Від усієї душі, від широкого серця вітаю вас з перемогою! «Кримська світлиця» як була цікавою, змістовною, такою є і зараз.

З глибокою повагою,
професор Василь ГОРБАЧУК
м. Ірпінь

Вельмишановна редакціє! Щиро і щиро вітаємо всю «світличанську» родину з воскресінням «Кримської світлиці».

Ваша перемога додає нам віри у справедливість. Добро завжди перемагає зло! Добра вам і радості. Будьте дужі і майтеся гаразд!

С. Й. ВОВКАНИЧ

м. Львів.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Простимо вас посприяти у налагодженні інформаційно-популярних осередків «Кримської світлиці» у Криму й усій Україні. Відгукніться, хто міг би допомогти в організації передплати і поширення газети на місцях, хто став би її позаштатним громадським кореспондентом і розповсюджувачем. Допоможіть українському просвітницькому друкованому слову утвердитися в інформаційному просторі!

Телефонуйте: (0652) 51-13-24;
(050) 957-84-40.

ДАВАЙТЕ ДРУЖИТИ «СВІТЛИЦЯМИ»!

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.).

Залишилося тільки наповнити цю дружбу конкретним змістом і справами. І не потрібно тут винаходити велосипед! Для початку слід хоча б відродити, повернути до життя те, що напружувала газета за попередні роки – один «Світличний» мовно-комп'ютерний конкурс чого вартий! Навряд чи хтось із нинішніх строковиків сьогодні знає, що участь у цьому конкурсі разом із кримськими школярами брала й солдатська команда і, між іншим, дуже близька була до того, щоб виграти головний приз – от би прикрасив він якусь солдатську «Світлицю»! А були ж іще літературні і пісенні конкурси, «Армія має талант!», а з яким ентузіазмом вояки допомагали газеті вибирати переможниць у конкурсі духовної краси «Кримчаночка»!

Сподіваємося, що з допомогою наших колег – армійських журналістів, які завітали цього тижня до редакції, ми спільними зусиллями відродимо і примножимо всі ті добрі починання, якими славилася колись «Кримська світлиця». Користуючись нагодою, від імені редакції висловлюю щире подяку гостям – офіцерам Владиславу Селезньову, Руслану Семенюку, Віктору Грому, Василю Садовському, Леоніду Матюхину, іншим армійським авторам і загалом усьому Регіональному медіа-центру Міністерства оборони України за підтримку, за надійну і перспективну дружбу-співпрацю між нашими «Світлицями»!

Віктор КАЧУЛА, головний редактор «Кримської світлиці»

ВІДРОДИМО ПІСЕННЕ СВЯТО!

Редакція «Кримської світлиці» звертається до читачів із закликом – давайте гуртом відродимо традиційні пісенні свята, які газета проводила кілька років тому, – конкурси авторської пісні, найпопулярніших пісень, найкращих виконавців.

На прохання читачів до свята Покрови, коли відзначатиметься ще й день Українського козацтва, оголошується заочний газетний огляд козацької пісні. Надсилайте до редакції тексти відомих вам козацьких пісень, можна з розповідями про історію їх створення, про виконавців і т. ін. **Конт. тел.:** (0652) 51-13-24.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Отримувач платежу:
ДП «Газетно-журнальне видавництво»
р/р 37128003000584 в УДК м. Києва
МФО 820019, Код 16482679

П.І.Б. _____
Адреса доставки: індекс _____ м. _____
вул. _____ буд. № _____ кв. _____
домофон _____ тел. _____

Передплата на газету «Кримська світлиця»
на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 7,00 грн)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Сума, грн

КАСИР

Платник (підпис) _____

КВИТАНЦІЯ

Отримувач платежу:
ДП «Газетно-журнальне видавництво»
р/р 37128003000584 в УДК м. Києва
МФО 820019, Код 16482679

П.І.Б. _____
Адреса доставки: індекс _____ м. _____
вул. _____ буд. № _____ кв. _____
домофон _____ тел. _____

Передплата на газету «Кримська світлиця»
на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 7,00 грн)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Сума, грн

КАСИР

Платник (підпис) _____

Нагадуємо читачам, що до кінця поточного року «Кримська світлиця» – у рахунок погашення боргу – надходитиме поштою на адреси передплатників, які з відомих причин не змогли отримувати газету у 2010 р. Через порушені договірні стосунки придбати «Світлицю» в кіосках «Союздруку» чи передплатити її на 2011 р. на пошті поки що не можна, але є вихід – передплата через бухгалтерію Газетно-журнального видавництва (див. опубліковану вище квитанцію). Для того, щоб передплатити газету «Кримська світлиця», необхідно: заповнити квитанцію, сплатити в будь-якому банку, надіслати копію оплаченої квитанції: поштою – 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; факсом – (044) 498-23-63, 498-23-64; електронною поштою – sydorenko.iryana@gmail.com

З усіх питань стосовно передплати звертайтеся до Ірини Сидоренко. Тел./факс: (044) 498-23-64.
НА 2012 РІК «КРИМСЬКУ СВІТЛИЦЮ» ВЖЕ МОЖНА БУДЕ ЗВІЧНО ПЕРЕДПЛАТИТИ У ПОШТОВИХ ВІДДІЛЕННЯХ.
ПОТОЧНІ НОМЕРИ ГАЗЕТИ МОЖНА ОТРИМАТИ ТАКОЖ І В РЕДАКЦІЇ. КОНТАКТНІ ТЕЛЕФОНИ: (0652) 51-13-24, 51-13-25.

Петро Носко малює з натури в Літньому саду, Петербург

П. Носко. Шевченко в дитинстві

«Я ЗАВЖДИ НЕДОЇДАВ, АЛЕ СТРАШЕННО ХОТІЛОСЯ МАЛЮВАТИ...»

«Кобзар» Т. Г. Шевченка в оформленні Петра Носка вперше вийшов друком у київському видавництві «Сяйво» 1927 року накладом 50 тисяч примірників, але його майже знищили більшовики в часи боротьби з націоналізмом. Отож доньці художника Тетяні Носко-Оборонів, коли вирішила опублікувати його факсиміле, довелося звертатися через друковані засоби масової інформації з проханням відгукнутися, хто має цю книжку або підкаже, де її взяти – в Україні на той час ніхто не відгукнувся. А нещодавно в Інтернеті я натрапив на таке оголошення: «Рідке издание «Кобзар» 1927 года, изданное «Сяйвом» да иллюстрированное художником Петром Васильевичем Носко и объемом 622 стр. тираж 50 тысяч экземпляров. Требуется реставрация, имеет место потери страниц. Киевский Округ № 3160.3. № 1637. Кому очень нужна эта книга, продам за 200 тыс. грн., торг уместен». Донька художника Тетяна оголосила прохання віднайти хоч би примірник «Кобзаря» 1927 року й через радіо «Свобода». Зрештою, в 1985 році (до сторіччя від дня народження митця) відшукала – таки уцілілий раритет аж за океаном – у бібліотеці імені Симона Петлюри в Парижі.

Петро Васильович Носко народився 21 грудня 1885 року в селі Бубнівщина Прилуцького повіту на Полтавщині. Про своє «босо-

ноге» дитинство написав у автобіографії, рукопис якої зберігається в Центральному державному архіві – музеї літератури і мистецтва України, що знаходиться на території Софії Київської. «Я завжди недоїдав, але страшенно хотілося малювати» – введе Петро Васильович наболіле на сторінках учнівського зошита. Навчався в Київській мистецькій школі (1903–1909), Петербурзькій академії мистецтв (1909–1916) – студентом цього престижного закладу став за сприяння родини де Бальменів, яка була в добрих стосунках із Т. Г. Шевченком, зокрема – Яків, який загинув на Кавказі. Пам'яті Якова де Бальмена (1813–1845) глибоко зворушений Кобзар присвятив поему «Кавказ», де є такі рядки: «О друже мій добрий, // друже незабутній». До речі, Т. Шевченко познайомився з нащадком давнього шотландського аристократичного роду 30 червня 1843 року на балу графині Т. Г. Волховської в Мойсівці, нині село Драбівського району Черкаської області. А мешкав Носко, як і відомий земляк – Т. Шевченко, у Петербурзькому будинку на 5-й лінії. Навчався малюванню Петро Васильович у відомого російського живописця, графіка та педагога Василя Євменовича Савинського (1859–1937), який вимагав од учнів глибокого вивчення натури, строгого аналізу форми, дисципліни малюнка і точного пе-

редавання природних кольорових гам. Тож, як і Т. Шевченко, Носко пропагував у Літньому саду, вивчаючи численні скульптури та роблячи замальовки з натури. Літній сад – старий сад Петербурга, що розкинувся на площі майже в 12 гектарів, був створений у 1704 році за указом Петра I та служив місцем проведення асамблей, придворних свят і прийомів. До речі, скульптури, які колись бачив на території Підгорецького замку на Львівщині, Петро Носко зустрічав і в Літньому саду Петербурга... Дипломною роботою П. Носка в 1916 році була картина «Ратник».

Після навчання в академії Петро Васильович повернувся в рідне село й викладав малювання у місцевій школі, співпрацював з газетою «Радянське село» (тепер – «Сільські вісті») – тижневим виданням для селян Правобережжя, заснованим 20 червня 1924 року в Києві як орган губкому КП(б)У. У 1925–1926 роках П. Носко трудився на порцеляновому заводі в Житомирі, робив малюнки нового побуту. У ці роки паралельно виконував роботу для Київського та Дніпропетровського музеїв революції.

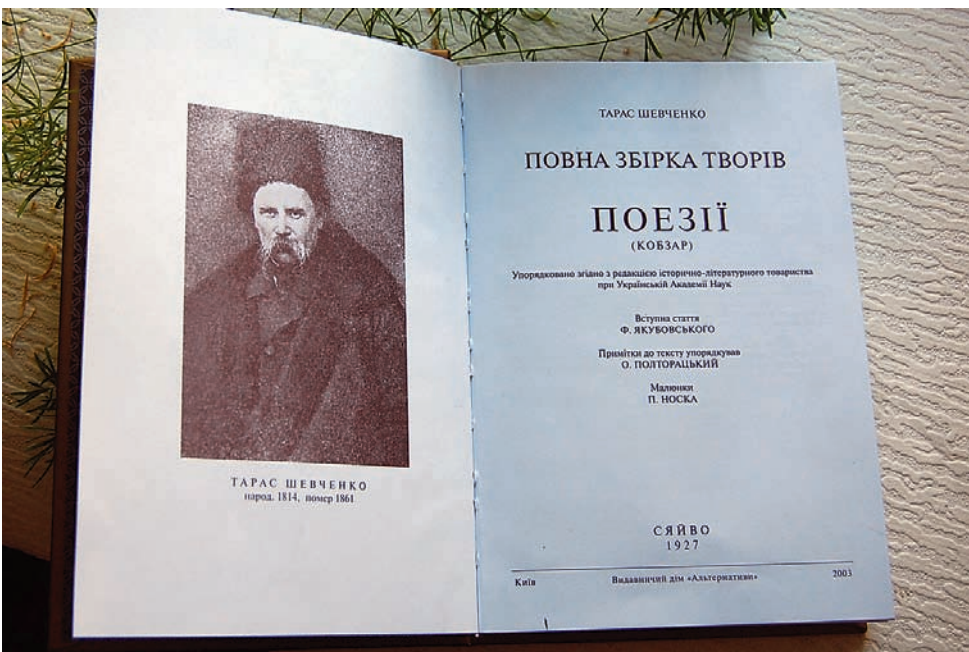
Перед Другою світовою війною П. Носко малював у агітвідділі при Спілці художників України. Згодом його приймають до Асоціації художників Червоної України (АХЧУ). Творчість членів АХЧУ засвідчувала досягнення моло-

дого українського радянського мистецтва в різних жанрах, зокрема – історичному, тому П. Носко був у плекді знаменитостей: Федір Кричевський, Іван Іжакевич, Григорій Світлицький, Петро Васильєв.

У 1943 році художника примусово вивезено фашистами із Києва як фахівця, але Носко втік із вагона й залишився до приходу радянської армії у селі Ходоров Житомирської області. 1 січня 1944 року Петро Васильович Носко повернувся до Києва й з родиною оселився в будинку на вулиці Володимирській поблизу Золотоворітського скверу та розпочав працювати як викладач середньої художньої школи. Ось як згадував «уроки малювання в Носка» його учень Юрій Повстенко, який емігрував до Вашингтона: «Коли я навчався у Петра Васильовича, художник тоді завершував картину «Мені тринадцятий минуло». Замість якогось нецікавого класу ми збиралися у майстерні вчителя, це були найщасливіші години його розповідей про мистецтво, важливість графіки, життєві настанови. Але ми були малі й, як мовиться, – бешкетувати, тому, коли художник був зайнятий своєю справою в іншій кімнаті, ми на його палітрі підписували хруків, особливо там, де він їх найбільше зіскоб-

лював. Так це тривало до безкінечності, аж поки не сталася буря – Петро Васильович посадив увесь клас на натюрморт, щоб «нарешті навчилися брати щіткою форму», а сам пішов за пергородку продовжувати працювати над композицією. У класі стояла гробова тиша. Раптом чуємо, як П. В. Носко ні з того ні з сього гримнув табуреткою і вигукнув: «Звідки взялися ці прокляті «птічки»? Це був анекдот на увесь Київ, коли ми згодом побачили, що художник залишив наші «хруки», а позіскоблював свою роботу»...

Для управління архітектури Петро Носко робив замальовки руйн Києва, а у вільний час раз на тиждень брав уроки співу в професора, заслуженого діяча мистецтв УРСР Олені Олександрівні Муравйової (1867–1939). Володарка чудового сопрано, Олена Олександрівна з великим успіхом виступала в кінці XIX – на початку XX сторіччя у приватних трупах Церетелі, Шейна, Труффі, де з блиском виконувала партії ліричного і драматичного репертуару (Ярославна в «Князі Ігорі» О. Бородіна, Наташа в «Русалці» О. Даргомижського та ін.), й само собою намагалася прилучити художника до оперного співу.

Т. Шевченко. Поезії. Малюнки П. Носка

П. Носко. «Згадайте, братія моя... як ви гарнесенько і я із-за решотки визирали...»

Співав Петро Носко й разом із легендарним тенором Іваном Козловським, акомпанувала ж їм онука П. Чайковського – Катерина. Тому неспроста Петра Васильовича, який ще з дитинства врів у Бога і мав чудовий голос, зарахували без конкурсу до церковного хору Володимирського собору Києва. До речі, Носко був деякою мірою ще й іконописцем: у юності на замовлення поміщика Северина Червінського, землевласника села, копіював лики святих роботи Віктора Васнецова, що у Володимирському соборі.

12 березня 1946 року Петро Васильович Носко був арештований енкавєсниками і звинувачений у тому, що «работал в отделе пропаганды генерального комиссариата» та за «националистические издания», і був «осужденный до 3 лет ссылки и 3 годов поражения в правах».

(Український генеральний військовий комісаріат (Військовий комітет) – таємна військова організація, створена у вересні 1918 року для підготовки збройного повстання у Львові (таємний філіал мала в Києві) і встановлення української влади в Галичині. Складався із старшин-українців, які служили в австрійській армії та Легіоні українських січових стрільців і бажаючих боротися за незалежність. 3 жовтня 1918 року головою УГВК став сотник УСС Д. Вітовський. До складу комітету входили: сотник О. Кузьма, підхорунжий Д. Палів, поручники П. Бубела, Л. Огоновський, І. Рудницький та ін. Члени комітету розробили план Листопадового повстання 1918 року. 31 жовтня 1918 року Комісаріат перейменовани в Українську Генеральну команду. У зв'язку з організацією регулярних військ генеральна команда 8 листопада 1918 року була реформована у Начальну команду, згодом – Начальна команда Української Галицької Армії. Члени та співробітники Комісаріату переслідувалися більшовиками).

Каральний меч КДБ не торкнувся голови талановитого художника П. Носка й він, одсидівши строк, повернувся до Києва (реабілітований Генеральною прокуратурою України 26 серпня 1999 року, помертньо).

...Єдиний у світі примірник знищеного Шевченкового «Кобзаря» 1927 року, ілюстрованого П. Носком, віднайдено у бібліотеці ім. Симона Петлюри в Парижі. Це видання вийшло як другий випуск серії «Бібліографія Української Могилансько-Мазепинської Академії Наук (УММ АН)» у вільному світі і ним відзначено сторіччя з дня народження П. В. Носка, де у «Передньому слові», зокрема, сказано, що це «...випуск видатного українського художника, який, крім багатьох портретів, у тому числі й автопортретів, залишив ряд краєвидів та акварелей. Найціннішими, з погляду літератури, є його ілюстрації до Шевченкових поезій, що художник виконав у 1920 році в Києві та які включено до «Повної збірки творів і поезії Т. Шевченка» за редакцією О. Полторацького, зі вступом Ф. Якубовського та обкладинкою А. Середи (видавництво «Сяйво», Київ, 1927, сторінок 364). Хоч це видання з'явилося накладом 50000 примірників, сьогодні належить до рідкісної Шевченкіани, зокрема, поза Україною. Немає його ані в Конгресовій бібліотеці у Вашингтоні, ані в Нью-Йоркській книгозбірні, ані в книгозбірнях Заходу. Після довгих заходів дочки П. В. Носка – Тетяни Носко-Оборонів вдалося злокалізувати єдиний примірник цього видання у бібліотеці імені С. Петлюри в Парижі. Завдяки допомозі директора цієї бібліотеки П. Йосипишина зроблено фотокопії книжки, а фотографії ілюстрацій П. В. Носка вирішено видати окремою книжкою. З уваги

на доступність Шевченкових текстів у вільному світі в найрізніших півних і вибірково виданнях, а з іншого боку, з уваги на рідкісність чи взагалі невідомість наукових ілюстрацій поза Україною, вирішено видати тільки самі ілюстрації, щоб цим не тільки упростили їх шевченкознавцям, але й щоб ушанувати митця у сторіччя з дня його народження. Святкова інавгурація оприлюднення перших примірників цього видання відбулася 6 грудня 1985 року в м. Ляшін. Аудиторію місцевої муніципальної бібліотеки заповнила українська, французька та англійська публіка. Свято відкрив директор Жан Бошон. Довше слово виголосив посадник м. Ляшін Гі Дскарі. З черги промовляв президент Укіман, пояснюючи мету цього святкування, даючи аналіз ілюстрацій «Кобзаря» П. В. Носком, тонким знавцем і оригінальним інтерпретатором Шевченкових творів. Він передав перші примірники директорів бібліотеки, мерові міста Ляшін, директорів друкарні та близькій родині. Дякуючи всім присутнім за участь, господиня свята Т. Носко в своєму слові подала деякі подробиці про життя свого батька. У мистецькій частині програми виступав бандурист-співак Володимир Мота, який виконав чотири композиції до слів Т. Шевченка».

Дозволю собі нагадати читачам, що, окрім 42-х ілюстрацій до «Кобзаря», Петро Васильович Носко – автор близько ста картин і малюнків, зокрема на Шевченківську тематику: «Тарас носить воду в школу» (1947), «Тарас – пастух» (1948) «Шевченко в дитинстві», «Т. Г. Шевченко в казематі» (1927), «Т. Шевченко серед кріпаків» (1927), «Т. Г. Шевченко в редакції журналу «Современник» (1939), «Блукав я по світу чимало» та ін.

Донька Тетяна вперше, після 1942 року, коли залишила Київ, відвідала Україну в 1992 році, через п'ятдесят років по тому, як опинилася на чужині. Коли до 110-річчя художника, у березні 2003 року, в Державному музеї імені Тараса Шевченка відбулася презентація збірки «Поезії Тараса Григоровича Шевченка 1927 року видання, яке благословив у світ Видавничий дім «Альтернативи» (цю унікальну книжку за сприяння завідувачки читального залу Центрального державного архіву – музею літератури і мистецтва України Олени Рачковської зі своєї власної колекції мені показав для фотосесії завідувач відділу використання документації музею Василь Шепелюк). Експонувалися під час презентації й мальовані твори П. Носка, Тетяна Петрівна подарувала збірні дві батькові картини, котрі він переслав у часи хрущовської відлиги до Канади. Це «Автопортрет» і «Руїни Успенського собору».

...Коли у вдвця, забутого Богом і людьми Петра Васильовича Носка не стало сил тримати у пальцях пензля, а в пустій однокімнатці вже не було й крихти, 91-річний майстер склав на грудях руки й заплющив очі. «Я вже не можу малювати і час настав мені відійти», — прошепотів, поклавши біля серця фото доньки Тетяни. Художник помер 22 травня 1976 року в центрі Києва біля Золотих воріт від голоду. Похований на столичному цвинтарі Берківці.

Донька Тетяна присвятила батькові вірш, серед рядків якого є такі слова:

*Тарас Шевченко
був генієм твоїм,
Пророком і співцем
твоєї Батьківщини.
Якого ти прославив
в «Кобзарі»
Малюнками своїми.*

Віктор ЖАДЬКО,
доктор філософських наук,
професор, письменник.
Київ – Санкт-Петербург – Київ.
Фото надані автором.

ДНІ ЕСТОНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У КРИМУ

Голова естонського земляцтва в Україні Маріє Літневська

(Закінчення.
Поч. на 1-й стор.)

Власний прагматизм та розважливості представники цього працелюбного народу пояснюють просто: мовляв, якщо всім лише відома народна мудрість: «Сім раз відміряй, а раз відриж», то естонці покликані втілити її у життя.

Вони понад усе цінують свою землю, історичні символи, своїх національних героїв й неохоче переїзять в інші краї. Ті, хто змушений був покинути Естонию, завжди мріяли про повернення й ніколи не втрачали зв'язків зі своєю батьківщиною. Естонський етнос належить до фінно-угорської сім'ї народів. Представників цього етносу у світі – трохи більше мільйона. З них 2868 осіб мешкають в Україні. (Всеукраїнський перепис 2001 року)

Історія естонського та українського народів досить подібна: завойовані сусідами, вони тривілий час не мали власної держави та піддавалися насильницькій асиміляції. Чимало етніч-

Привітання зі святом від білоруської громади

них естонців сьогодні мешкають в Україні й, зокрема, в Криму.

Представники цього північного народу з'явилися тут у 1860 році, коли 180 тисяч кримських татар, через утиски влади царської Росії, виїхали до Туреччини. На той час естонські селяни, відчуваючи брак вільних земель, домоглися переселення на звільнені кримські землі.

У серпні 1861 року перші 5 естонських родин переселилися до села Актачі-Кіят Сімферопольського повіту. Друга група, у складі 23 родин, прибула трохи пізніше до села Самрук (нині с. Берегове Бахчисарайського району). Попри те, що естонцям на новому місці спочатку було скрутно через неврожай, наступного року ще півтисячі переселенців прибули до Сімферополя й кілька сотень – до села Капакіят.

Перш за все вони вирішили громадою збудувати школу, а вже потім – власне житло. Вчителів для школи запрошували з Естонії.

Наприкінці 1897 року в Криму вже проживало 2 тисячі 176 естонців або 0,4% всього населення півострова. На той час це був найграмотніший етнос Таврійської губернії. Сьогодні у Криму мешкає 612 естонців.

Два роки тому в Сімферополі побачила світ перша літературно-художня газета «Кримські естонці».

Досить вагомий внесок Кримського естонського товариства культури у вивчення рідної мови в школі села Олександрівка Красногвардійського району. Там навчаються діти з села Краснодарка – найбільшого з естонських сіл у Криму. Угоду про викладання естонської мови кримським школярам підписали три роки тому директор Олександрівської школи Ірина Супрн і радник міністра Естонії з мовних питань Юрій Вальге.

Спілкуватися естонською тут можна ще у дитячому літньому таборі в селі Краснодарка, куди влітку приїзять і естонські школярі. Водночас діти з родин кримських естонців мають щороку відпочивати в аналогічних учнівських таборах в Естонії, де ознайомлюються з традиціями і звичаями народу, пам'ятками історії і культури, вчать естонську мову.

В ст. 6 Закону України «Про національні меншини в Україні» зазначено, що держава гарантує всім національним меншинам права на національно-культурну автономію: навчання рідною мовою, розвиток національних традицій, задоволення потреб у літературі, мистецтві, ЗМІ. Пам'ятки історії і культури національних меншин в Україні охороняються законом.

Сьогодні в Україні діють понад 780 національно-культурних товариств, що входять до Асоціації національно-культурних об'єднань. Крим може бути прикладом виваженого підходу до вирішення міжнародних проблем.

У рамках фестивалю «Дні естонської культури у Криму» 11 вересня у селі Краснодарка Красногвардійського району Криму відкрито пам'ятний знак першим естонським переселенцям, а також меморіал на честь кримських естонців, які загинули в роки Другої світової війни та роки сталінських репресій. В урочистостях взяла участь: Надзвичайний і Повноважний Посол Естонії в Україні Лаурі Лепік, голова Естонського Земляцтва в Україні Маріє Літневська, голова естонського товариства у Криму Мері Нікольська, голова Асоціації національно-культурних товариств Севастополя Валерій Мілодан, голова національно-культурного товариства естонців Севастополя Еріх Каллінг, численні гості з Естонії, представники національно-культурних товариств Севастополя тощо.

Лідія СТЕПКО

М. Севастополь

Кримська естонка

Привітання від голови Асоціації національно-культурних товариств Севастополя Валерія Мілодана

Голова Кримського відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів Анатолій Іванов (на фото праворуч) передав для редакційної бібліотеки книгу Федора Моргуну «Сталінсько-гітлерівський геноцид українського народу» з одним побажанням: щоб газета ознайомила з нею якомога більше читачів. Бо ця книга, переконаний Анатолій Йосипович, має стати настільною для кожного, кому болить наша українська доля.

Виконуючи це побажання, пропонуємо увазі читачів декілька розділів з книги Ф. Моргуну «Сталінсько-гітлерівський геноцид українського народу».

* * *

Сучасний читач зовсім недавно став свідком того, з якими труднощами було ухвалено в залі Верховної Ради України постанову про визнання Голодомору 1932-1933 років геноцидом українського народу. Відомий письменник-публіцист Федір Моргун іде ще далі й розширює часові межі геноциду, принаймні до масштабу першої половини кривавого ХХ сторіччя.

Моргун, майстер публіцистичної прози із захоплюючими сюжетами, переконливо показує й доводить, що головна спроба геноциду

українського народу - Друга світова війна. Натхненниками й організаторами її виступили фюрер нацистів А. Гітлер і вождь більшовиків Й. Сталін.

Автор вважає, що геноцид здійснювався також проти Польщі, Росії, Білорусі, євреїв та інших народів СРСР і світу. Він сподівається, що знайдуться історики, які опишуть і оцінять розміри жаків, пережитих усіма народами в роки тиранії сталінщини.

Як українець, свідок Голодомору, очевидець окупації України й учасник її звільнення від Донбасу до Карпат - автор цієї книги, розрахо-

ваної на найширшу читачку аудиторію, обмежує своє завдання сталінсько-гітлерівським геноцидом українського народу.

П'яте видання цієї книги, що поєднує більш повний текст другого видання, передмову корифея української літератури Павла Загребельного і післяслово відомого історика Ярослава Грицака до четвертого видання, разом з яким побачило світ уже після трагічної смерті автора 7 липня 2008 року внаслідок тяжких травм, отриманих у автокатастрофі 2 липня під Охтиркою на Сумщині. Невгамовний у

свої 84 роки українець Федір Моргун був запрошений губернатором Белгородщини Євгеном Савченком на Всеросійський День поля та їхав у Белгород із наміром подарувати свої нові книги Президентові Росії Дмитру Медведєву і Прем'єр-міністрові Володимиру Путіну. В них, як і в цьому посмертному виданні, автор застерігає від ототожнення злочинного сталінсько-більшовицького режиму з російським народом, закликає до взаємоповаги та вічної дружби між нашими державами і країнами всього світу.

(З передмови до книги)

ВІД АВТОРА

Змусив мене взятися за перо репортаж, що промайнув на одному з каналів Українського телебачення, який безпристрасно-інформаційно повідомив про намір деяких кримських діячів відзначити 60-річчя закінчення Другої світової, а для нас - Великої Вітчизняної війни встановленням пам'ятника главам трьох країн-переможниць.

Я, Федір Моргун, ветеран цієї найкривавішої трагедії людства, який пережив окупацію і визволяв Україну від Донбасу до Карпат, маю три поранення і дивом залишився живим, категорично протестую проти «небезневинної» спритності тих, хто замовив, профінансував і вже виготовив на підприємствах Санкт-Петербурга пам'ятник Рузвельту, Черчиллю й Сталіну, який планувалося встановити біля Лівадійського палацу в Ялті. Зупинюся тільки на трьох аргументах проти цього святотатства.

По-перше, всі три герої меншою чи більшою мірою причетні до розв'язання Гітлером Другої світової війни: хто - потуранням, а Сталін - прямою співучастю в її підготовці. Що стосується її тривалості з 1939 до 1945 року, то всі три однаково свідомо і підступно затягували війну на біду радянському, німецькому та іншим народам світу. По-друге, хто-небудь подумав: а як буде кримським татарам на своїй землі споглядати фігуру «отця народів», який гірше за найгіршого вітчима наказав позбавити їх батьківщини - виселити з Криму? І по-третє, за тими ж мотивами цей ідол буде постійним принизливим нагадуванням українському народові про братовбивчу громадянську війну, про геноцид голодоморів, про жертви сталінського ГУЛАГу, про злочинну допомогу Сталіна Гітлеру в окупації Європи, про злодійську послугу Гітлеру здійснити «раптовий напад» на нашу країну 22 червня 1941 року, вчинити погром нашої озброєної до зубів армії й захопити величезні території до Москви, Сталінграда і Кавказу... Радянський Союз втратив у Великій Вітчизняній війні понад 40 мільйонів чоловік - цвіт нації. За такі «заслуги» пам'ятників не встановлюють. Сталін такий самий злочинець, як і Гітлер.

Остання послуга, яку Сталін надав Гітлеру, пов'язана з історією зникнення фюрера. Кому ж насправді належали обгорілі кістки, що були підібрані в ямі біля бункера Гітлера спеціальною відрядженою Сталіном командою чекістів? Чому ці останки ховалися не тільки від союзників (США і англійців), а навіть від маршала Жукова, який перебував у Берліні, але не був посвячений у цю секретну операцію?

Чому не було зроблено необхідну експертизу трупа Гітлера спеціальною комісією з обов'язковою участю найкращих іноземних фахівців? Чому ці останки декілька разів переполоховано нашими спецорганами, а потім, за розпорядженням Андропова, начебто знищено? Ким і де? Ні-ні. Тут не все так просто, як трактує офіційна версія.

Так і хочеться сказати короткозорим ініціаторам увічнення ката: не сипте сіль на рани! Можливо, що це і не короткозорість, а продумана чергова акція для поступової реанімації величчя «вождя»? Якщо це так, тоді вона примушує мене до розгорнутішої аргументації.

Уже минуло понад шістьдесят років від часу великих битв за Київ у серпні й вересні 1941 року, в грудні того ж року під Москвою, майже стільки ж - від бойовищ під Сталінградом, Курськом, Белгородом, а також інших грізних битв в Україні, Білорусі, Прибалтиці, у Східній, Центральній і Західній Європі. Багатьох із тих, хто залишився в живих, уже немає серед нас. Ті, хто в той час були в розквіті сил, тепер на краю могил. Навіть наймолодшим уцілілим учасникам тих боїв зараз близько вісімдесяти років. Відходять живі свідки трагедії радянського, німецького, китайського, японського та інших європейських і азійських народів.

Те, про що розповідають не зашорені більшовицькою і фашистською пропагандою уцілілі воїни, - це не сумнівні бездоказові викриття, не аргументи для зведення рахунків, а щира правда, яка, як і раніше, потрібна

росіянам, українцям, білорусам, німецькому народу, китайському, японському, - всім народам світу. Тепер, як і тоді, ця правда, вся правда до кінця, не прикрита жодним наносним пилом післявоєнного часу, повинна бути висловлена, щоб німецький народ і колишні радянські народи, особливо молоді наших народів, не виявилися знову обманутими такими негідниками, як Гітлер і Сталін.

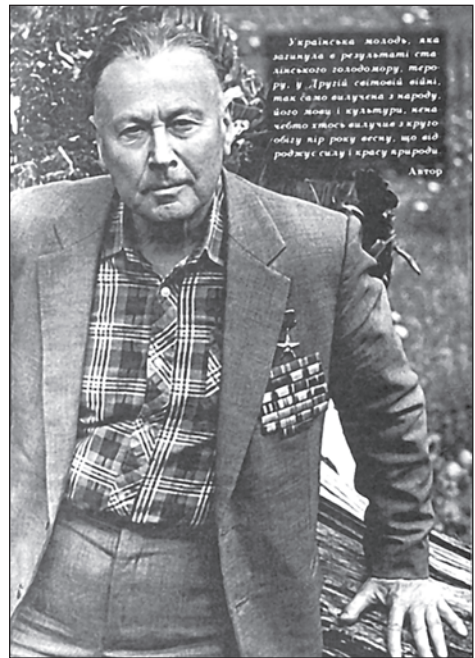
У горнилі історії неминуче затухає, розчиняється і губиться непоправне - живе відчуття подій, що відбувалися.

Тому розповіді й аналіз безпосередніх учасників минулого - безцінні.

Вражаючи картини баченого і пережитого, спогади, які живуть у моїй душі і в серці, не забуваються, вони буквально спалюють мене.

Федір МОРГУН

ПАМ'ЯТНИКОВІ СТАЛІНУ В КРИМУ - РІШУЧЕ «НІ!»

Ніщо, жодні хитрощі пропаганди більшовицької і фашистської влад та їхніх замаскованих послідовників на сьогоденнішому телебаченні, в пресі, на радіо і в кіно не можуть пом'якшити моєї ненависті і презирства до творців і виконавців того зла і глуму, котрого вони завдали народам, по-злодійськи ввергнувши їх у розруху і війни. Надто багато вивнесли мої і моїх ровесників душа і тіло, щоб забути і пробачити витончене варварство злочинних режимів. Більшість моїх ровесників і старших, - 1912-1923 років народження, - загинули в голодовках або в засланнях до Сибіру, в боях Другої світової війни або у полоні. Вони німуть, оповісти про свою трагедію не можуть. Обов'язок тих, хто дивом залишився в живих, - розповісти світові про себе і про них.

Я часто в думках повертаюся в ті далекі довоєнні роки і захоплююся моїми старшими земляками - українцями. Вони пополнили нас, підлітків, запалом у праці, навчанні, любов'ю до спорту, виконанням народних пісень, своєю чесністю і глибокою людською порядністю. Вони шанували старших, допомагали молодшим, не чинили зла і несправедливості.

Не сумнівайся і повір, юначе і молода дівчино, ви, котрі живете в Полтаві, Белгороді та інших містах і селах України та Росії, що ти, про кого я пишу, не знали крадіжок, хуліганства, п'янства, наркотикув, розпусти, ліні і дармоїдства, майже ніхто з молодих і дорослих хлопців не палив, не кажучи вже

про моїх землячок - жінок і дівчат. Ми, молодші, прагнули бути схожими на них.

Високі моральні якості старших були наслідком всенародного покління добру, порядності і працьовитості, успадкування культури таких гігантів думки, як Скворода, Котляревський, Гоголь, Шевченко, Пушкін, Костомаров, Толстой, Ушинський, Франко, Леся Українка, Вернадський, Короленко, Макаренко та багатьох інших вихователів людства. У школах їх навчали викладачі і священнослужителі, виховані в кінці XIX - на початку XX століття на законах добра і справедливості.

І дуже багато, абсолютна більшість із того покоління, носії високої моральності, світлі і генетична еліта народів СРСР, були знищені в перші місяці війни в боях чи у фашистському полоні.

Хіба можна стерти з пам'яті ті картини, що доводилося бачити і пережити, коли мільйони

найбільш добросовісних і працьовитих селян викидали з власних домів, віднімали у них власне майно і землю, людей насильно вантажили в товарні вагони і вивозили на натуру до Сибіру? Коли в Україні, у країні з найкращими в світі родючими землями і працелюбними землеробами, в 1933 році вмирили мученицькою смертю від голоду мільйони (вчені називають понад сім мільйонів чоловік)? Коли, щоб урятуватися від голодної смерті, мільйони людей утікали з сіл і хуторів у міста, на шахти і заводи, для житла рили траншеї й землянки, накривали їх дерном, шматками фанери, драною жерстю, толем і чим попало, і в цих холодних і сирих «собачниках» (так називали їх у народі) багато років рятували себе і своїх дітей?

Шановний сучаснику! Щоб перебороти труднощі і проблеми, з якими ти зіткнувся сьогодні, не повторити помилок твоїх попередників, ти повинен обов'язково знати ширшу правду про те, що відбувалося в 20-ті, 30-ті, 40-ві воєнні і повоєнні роки. Тим паче, що й українців Сталін мав намір виселити, як кримських татар й інші народи СРСР, котрих він ні за що ні про що позбавив батьківщини. У книзі «Переорані покоління» (1999) посилався на свідчення міністра МВС України генерала В. Рясного, який отримав цей надсекретний наказ влітку 1944 року і почав його виконувати, але так само раптово жалива антиукраїнська акція була зупинена. Перешкодили принаймні дві причини: грандіозність операції й дуже велика кількість українців у Червоній Армії, які б'ючись проти фашистських загарбників і дізнавшись про таку акцію проти їхніх батьків, братів, сестер, дружин і дітей, відомо як би повелися зі зброєю в руках. Саме це зупинило виконання сталінського наказу.

Тотальний сталінсько-більшовицький режим усе зробив, щоб ця правда була прихована від народу. Але настали інші часи, й уцілілі живі свідки заговорили про те, що було насправді. З усіх відомих мені праць істориків, письменників і публіцистів, які правдиво розкривають панораму життя людей того часу, я б виділив книгу сучасного класика української літератури Павла Загребельного «Тисячолітній Миколай».

Це книга-набат, книга-попередження й одночасно книга-молитва до всіх живих на Землі від імені українця Миколи Сміяна, який, що символічно, прожив тисячу літ і якому відкрилося величне знання, що життя

- не лише земне, і що він - людина землі від пращурів до останніх днів - ніколи не зможе померти, а житиме, як і жив, тисячоліття, і не на порожніх небесах, а у своїй рідній Україні, бо «все тільки тут, на землі, у вічному лоні людства, в цій тричі благословенній і стократно проклятій обителі і юдолі, де ми ростемо, розквітаємо, радіємо, величасьмо, страждаємо і живогіємо», бо «безсмертна наша суть, наше назначення, наша судба і відчай». Бо ми всі - усі раси й народи - від перших до останніх поколінь - відповідальні за безперервність і наповненість життя нестерпимою боротьбою, і тому ми повинні рішуче зупинити вбивць і нещадно карати їх за зло, причинене людству.

Поза сумнівом, за потужним потенціалом добротворності Павло Загребельний - класик світового рівня. І дуже шкода, що громадськість України й, особливо, Національна спілка письменників досі не клопочуть перед міжнародними організаціями про присудження нашому великому майстрові художнього слова і не менш великому борцю за співдружність народів усього світу - Нобелівської премії в галузі літератури. Він її заслужив давно й безумовно, особливо книгою «Тисячолітній Миколай».

Недруги-провокатори мого народу спеціально вигадали термін «комплекс меншовартості» (меншовартість - менш гідний) і намагаються трактувати його як рису української національної вдачі. Проте істина в тому, що запрограмоване нав'язування цього комплексу проводилося з боку «надлюдини» (Гітлер) або ідеологів наростання класової боротьби (Сталін), щоб створити вищі раси (обрані народи, класи, партії) і використати їх для приниження, диктатури, витіснення і, кінцево кінцем, - геноциду інших народів.

У своєму житті мені безліч разів доводилося дискутувати на цю болісну тему. Різного роду недотепи, а нерідко і високочинівні провокатори мій народ незаслужено ображали, принижували, приписували йому гріхи, яких він не робив. Історія країни надзвичайно багата на героїчні події, самовідданість і самопожертву українського народу завжди, а особливо у вирішальні моменти його життя. Пам'ятаю одну розмову в 1966 році з високим відповідальним керівником під час мого лікування у Кремлівській лікарні. Мій співрозмовник у бесіді про оборону Києва влітку-восени 1941 року категорично негативно відгукнувся щодо героїчних дій Південно-Західного фронту та його командувача генерала М. П. Кирпоноса, заявивши, що «...ні-якого героїзму там не було, Київ належним чином не обороняли. Через масову зраду він дістався німцям цілосінкним разом із величезними запасами боеприпасів, пального, продовольства та інших товарів. А скільки німці там захопили трофейної зброї? Й нині не зрозуміло, ким був насправді Кирпонос: бездарним, безвольним командувачем чи навіть лукавим? Та й більшість українців переходили на бік німців...»

І це також не було для мене новиною. Подібні звинувачення на адресу Кирпоноса й українців я багато разів чув ще на фронті в 1943-1944 роках, а потім під час навчання в інституті й згодом - всюди, де доводилося працювати. Цей наклеп спеціально вигадали головні винуватці, які створили ситуацію «раптового» нападу Гітлера. Сталін і його найближчі пропагандисти шукали «цапів-відбувайлів» за розгром наших військ і втрату величезних територій у 1941 році.

Мене ця неправда терзала й мучила так само, як і всіх українців-фронтовиків і тих, кому через молодість і старість не довелося воювати.

Тому завжди дуже уважно слухав учасників боїв за Київ і перечитував усе, що потрапило до рук про хід боїв в Україні.

(Далі буде).

20 вересня виповнилося 70 років з дня загибелі Героя Радянського Союзу, командувача Південно-Західного фронту з червня до вересня 1941 року Михайла Петровича Кирпоноса. «ГІНУЧІ, ВОЇНИ КИРПОНОСА І УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД РЯТУЮТЬ МОСКВУ» - так називається наступний розділ з книги Ф. Моргуну «Сталінсько-гітлерівський геноцид українського народу», який ми запропонуємо увазі читачів у наступному номері газети.

ТИЖДЕНЬ СОФІЇ КИЇВСЬКОЇ

З НАГОДИ ЇЇ 1000-ЛІТТЯ
РОЗПОЧАВСЯ В УКРАЇНІ

Тиждень Софії Київської на ознаменування її 1000-ліття розпочався 21 вересня в Україні. Про це повідомила генеральний директор Національного заповідника "Софія Київська" Неля Куковальська на прес-конференції у Києві. "Нам приємно, що визнали нашу наукову концепцію щодо датування Софії. Ми довго і важко до неї йшли", - зазначила вона.

За словами Н. Куковальської, заходи розпочалися 21 вересня - на храмове свято Різдва Пресвятої Богородиці. У цей день відбулися, зокрема: презентація фільму "Софія Київська: перше тисячоліття", знятого студією "Глас"; відкриття виставки "Пам'ятки українського мистецтва XV-XIX ст." з фондів Києво-Печерського заповідника, причому багато експонатів виставки - із Софіївської ризниці, деякі з них виставлялися вперше; відкриття після реставрації пам'ятки XVIII ст. Брама Заборовського та проекту "Ангели Софії Київської", а також висадження фруктових дерев для майбутнього Митрополичого саду.

Наступного дня було відкрито пам'ятну дошку на честь 1000-ліття, презентовано пам'ятну монету, випущену Національним банком України, та авторський виставковий проект народного художника України Микола Отковича "Софії Київській - 1000 років".

24 вересня на Софійській площі відбудеться урочистості за участі Президента України. У святі будуть задіяні хори різних конфесій.

"Тисячоліття Софії - це подія не тільки всеукраїнського, не тільки всеєвропейського, але й всесвітнього значення, тому що вона - один з небагатьох таких всесвітніх культурних центрів. Ця земля пов'язана з найкращими періодами історії нашої держави - Київської Русі", - зазначив заступник міністра культури Тимофій Кохан. Він наголосив: нині ми прагнемо до об'єднаного європейського дому, але маємо йти туди не прохачами, а як такі, що повертаються в Європу.

Як шлося на прес-конференції, у вересні в штаб-квартирі ЮНЕСКО у Парижі було відкрито фотовиставку "Софія Київська. Віхи історії". Інформаційні матеріали різними мовами світу, підготовлені науковцями заповідника, разом з фотовиставкою за сприяння Міністерства закордонних справ передано у 37 закордонних дипломатичних установ України. "Це ті дипломатичні установи, які звернулись безпосередньо з проханням надати інформаційні матеріали, тому що в країнах, представлених цими посольствами, надзвичайно великий інтерес до Софії не тільки фахівців, науковців, а й пересічних громадян. Це - серйозний знак щодо ставлення світової спільноти до сьогоднішньої події", - підкреслив Т. Кохан.

Події з відзначення тисячоліття Софії Київської не обмежаться тижнем, вони триватимуть до кінця року. Зокрема, працівники заповідника та Мінкультури планують на кінець 2011-го випустити аудіовізуальний проєкт під назвою "Українська ікона. Досвід тисячоліття", основою якого будуть фрески Софії Київської. "В проєкті будуть представлені понад 700 ікон і фресок. Статті проєкту - українською, англійською, французькою, німецькою та російською мовами. Буде використана музика Веделя, Борнтянського та Березовського", - уточнив Т. Кохан.

Валентина ПАЩЕНКО

«ТАМ, ГДЕ КОНЧАЮТСЯ СЛОВА...»

«Я - спочатку українець, Загорулько лише потом», - ці поетичні рядки, що цитувалися на вечорі пам'яті Олександра Кімовича у медуніверситеті, здалися мені дещо несподіваними. Бо понад 25 років тому, коли нас звела доля у видавництві «Таврія», де майбутній професор виступив у ранзі поета-початківця, про своє походження ми звично мовчали і зазвичай не заперечували, якщо нас зараховували до панівної нації. А якщо чесно, не дуже про це замислювалися, бо були молоді і жили в іншій країні.

Сашко, недавній випускник медінституту, навідувався до видавництва частенько і здебільшого зі своїм товаришем, якого поміж нами дівчатами чомусь називали Олександром. З появою цієї сповненої енергією життєрадісної парочки стільці і столи починали ходити у нас холодно - вони боролися, бігали по кімнаті, розважалися як діти.

І це мені не дуже подобалося, бо мала претензія до рукопису Олександра і вважала, що його прощтовкують несправедливо, знову і знову відсуваючи на роки вперед когось більш перспективного.

Це лише тепер, у свої поважні роки та за нинішніх обставин, я

усвідомлюю, що для справжніх лікарів та майбутніх науковців від медицини мала б бути окрема пільгова черга. Як на мене, я би оздобила такими табличками велелюдне місто, навіть збільшила кількість груп пільговиків у громадському транспорті.

Бо їх сьогодні, за офіційними даними, не вистачає загалом по Україні 20 тисяч, а якщо говорити про справжніх, тут можна лише сподіватися за голову.

А Олександр Кімович був справжнім - адже його винаходи відомі не лише в Україні, він - автор 18 раціоналізаторських пропозицій і патентів, 200 наукових праць. Моя редакторська гордінь остаточно сконала на прес-конференції, присвяченій розробленому ним препарату «Сукрим», який дозволив врятувати у пологових будинках Криму від дихальної нестачі багато малюків.

Перспективи використання цього препарату були по-справжньому неочікуваними, бо допомагає він боротися і з сепсисом, і з бронхітом, і з туберкульозом та іншими важкими патологіями.

Але такі відкриття здійснюються не у гамаку з поглядом, зануреним у небо. Уже тоді, 25-

річним, Олександр працював на патолого-анатомічній кафедрі медінституту, щоденно споглядаючи і відчувачи на дотик смерть і її руйнівні дії. Лише так, вивчивши людину напомацки до останньої клітини, можна було знайти шляхи до її порятунку.

І після такого роду занять він приходив до видавництва, жартував, гарцював, як молодий жеребчик, розриваючи серце поміж тим, що - на цьому і на іншому боці рокової ріки. То і як же воно могло, зрештою, передчасно не розірватися, як це сталося

31 липня цього року?

У газеті «Медицинський вісник» читаю регалії цієї людини: академік Академії наук вищої школи України, академік Міжнародної Академії патології, член-кореспондент Академії наук АРК, лауреат медалі «Ярослава Мудрого», доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри патологічної анатомії, член Спілки письменників АРК та Національної спілки письменників України...

Не знаю, як проводжав Олександра Кімовича офіційний медуніверситет, а ось його колеги по перу та шанувальники літератури і сьогодні стверджують рядком одного з віршів професора: «Нет, не поставлена точка...»

Своє чергове засідання, присвячене пам'яті (і не лише пам'яті) поета, який пішов 56-річним, провів університетський поетичний клуб «Натхнення». На ньому було презентовано також книгу, якої автор так і не дочекався за життя, - «Там, где кончаются слова...» Кажуть, усі поети - пророки. Спробуй бути не пророком, коли добре знаєш свій стан здоров'я і вже намагаєшся осягнути, що ж на тебе очікує там, де дійсно «кінчаються слова»? А як же вони можуть кінчатися, коли поет - ось він, на відеоролику, ось звучить його голос, а у цій залі свого часу відбувалися презентації чи не усіх його 15 книг поезії і прози? Тут його знають і люблять. Лунують пісні на слова Олександра Кімовича під гітару та піаніно, його вірші, і вони зрілі, афористичні. Раптом від, здавалося б, звичайних, навіть повсякденних слів, зволюються очі:

*«Это же самое важное в мире -
Не оставяль человека в беде!»*

Так ми ж, виявляється, були з ним «однієї крові!» «Как страшно не уметь просить прощения», «Боль в непонимании добра». Скільки треба було спалити душі, щоб все це усвідомити!

Після творчого екскурсу одержали слово товариші і прихи-

льники Олександра Загорулька. І тут, майже через 30 років, я знову побачила «Олександра». Запитати ім'я та прізвище цієї солідної людини так і не наважилася. Промовляв і друг майбутнього професора з I-го класу Георгій Єфетов, який дотримувався думки, що друг у людини може бути тільки один і це - назавжди: «Ловлю себе на тому, що він поруч...»

Олександр Кімович побував на чотирьох континентах, але по-справжньому любив тільки Крим. Це брався підтвердити ще один близький його товариш Костянтин Єфетов, свого часу теж автор нашого видавництва. Такий зразково-показовий, що залишав небайдужими всіх тамтешніх дівчат. А тепер - теж професор, поважна людина...

Але, окрім знаних професорів, у залі сиділи і студенти, і якісь літні інтелегентні люди. Тут всі були рівними і рідними. Бо навчалися жити, у тому числі, і на віршах Олександра Кімовича, який, за словами друзів, вимагав, щоб святі речі були святими для кожного.

Думаю, так він виховував і свою доньку Олександрю, яка й зараз працює на колишній батьківській кафедрі. Та чому колишній? Такою вона залишиться для неї назавжди.

Тамара СОЛОВЕЙ

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ВЕРЕСЕНЬ

25

1932 р. - народився Анатолій Солов'яненко, всесвітньо відомий український співак та видатний громадський діяч.

26

1919 р. - війська Нестора Махна прорвали фронт Білої армії і здійснили зухвалий рейд у напрямку Бердянська і Таганрога.

1995 р. - Україна прийнята до Ради Європи.

27

Померли:
1946 р. - загинув Юрій Горліс-Горський, старшина 2-го Запорозького полку Армії УНР, осавул 1-го куреня полку гайдамаків Холодного Яру, письменник.
2005 р. - бандурист Олексій Нирко.

28

Народилися:
1918 р. - Василь Сухомлинський, український педагог, публіцист, письменник, поет.
1929 р. - Дмитро Павличко, український поет, письменник, політик.

А.Солов'яненко

1956 р. - помер Остап Вишня, український письменник, новеліст, класик сатиричної прози ХХ ст. Начальник медично-санітарного управління Міністерства залізниць УНР. В'язень сталінських концтаборів.

29

1621 р. - був укладений Хотинський договір, за яким Польща зобов'язалася перед Туреччиною утримувати козаків від набігів на Крим.

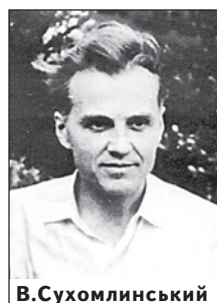
1941 р. - нацисти почали знищення людей у Бабиному Яру.

Народилися:

1845 р. - Іван Карпенко-Карий, український письменник і театральний діяч, драматург, актор, ерудит, брат Миколи Садовського та Панаса Саксаганського.

1866 р. - Михайло Грушевський, професор історії, організатор української науки, політичний діяч і публіцист, голова Центральної Ради (1917-1918), академік, автор понад 2000 наукових праць.

1897 р. - Павло Штепа, учасник

В.Сухомлинський

Визвольної боротьби, член Наукового товариства ім. Тараса Шевченка у Канаді та Української вільної академії наук у Канаді.

Померли:
1930 р. - Ілля Репін, визначний художник-реаліст українського походження.

Народився у Чугуєві в Україні, походить з родини військового поселенця. Одним із його предків був український козак Ріпа.

Ілля Репін залишив багату й різноманітну мистецьку спадщину, його ранні розписи церков в Україні знищено під час війни, численні жанрові, побутові картини, портрети і твори на історичні теми зберігаються в музеях Росії, України та у приватних колекціях.

30

Всеукраїнський день бібліотек.
1769 р. - вісім козаків здобули турецьку фортецю Хотин і захопили 184 гармати.

1841 р. - народився Михайло Драгоманов, громадський діяч, літературознавець, історик, публіцист, фольклорист, економіст, філософ.

1945 р. - перемога підрозділів УПА під Угневим над військами НКВС.

БЛАГОСЛОВИ МЕНЕ, ЛЮБОВЕ!

Пастельні роботи заслуженого художника України Тетяни Шевченко впізнаєш відразу навіть без її підпису в будь-якій живописній колекції за внутрішнім світлом душі, що випромінюють очі портретованих особистостей і моделей. А на пейзажах навіть невидиме його джерело наповнює своїм сяйвом всю картину.

У кожній з них закладено філософський початок, прочитуються історичні корені у взаємодії з часом образів природи і людей, виразних, яскравих, сповнених високих прагнень, сказав на презентації персональної виставки художниці «Я вірую: любов безсмертніша від нас» у Кримському науковому центрі Національної академії наук України її директор Олександр Башта.

Відкривається експозиційна колекція, що складається в основному з великих за форматом майже тридцяти картин, портретною галереєю сім'ї останнього російського імператора Миколи II. На її створення художницю надихнула бабуся, точніше, не вона сама, а її модельний образ нареченої з молодим чоловіком на другому плані в картині «Бабусине весілля». Ровесниця ХХ століття, вона часто розповідала свої онучці про те, як 14-річною дівчинкою бачила імператора, який з дружиною приїжджав на автомобілі в Севастополь, де вона тоді жила з батьками. Імператриця Олександра Федорівна доглядала в госпіталях поранених, а Микола II здійснював інспекцію військових об'єктів.

Перша презентація цієї серії портретів імператорської сім'ї відбулася торік у Лівадійському палаці, якому в нинішньому році виповнюється сто років. Він — як білосніжний корабель причалив до берега Чорного моря. Такі ж білі плаття

на жінках імператорської сім'ї. Витонченість та елегантність. А може, це їхній саван?

Малює Тетяна Шевченко пальціями, накладаючи на матеріальну основу картини три шари сухих фарб, кожного разу додаючи до них нові компоненти. Щоб прийти до

такого відшліфованого стилю живописного письма, чим тільки вона не займалася після закінчення Кримського художнього училища ім. М. Самокиша: і чеканкою, і гобеленом, і малюнками на тканині, інтерес до яких у неї проявився ще на заняттях в ізоустудії Сімферопольського палацу дітей і молоді.

Працюючи в рекламному бюро дизайнером, самостійно оволоділа нетрадиційною технікою вишивки витягнутою петлею і вдосконалила свою майстерність настільки, що була прийнята до Спільки художників країни як майстер художнього текстилю. Один з його видів — в'язання із шерсті вона, до речі, використала і на платті, одягнутому на презентацію, приємно порадувавши новою модельною розробкою шанувальників свого таланту, а колеги — відповідальний секретар Сімферопольського відділення Кримської республіканської організації Національної спілки худож-

ників України Клавдія Шумейко, художник Борис Федосенко у своїх виступах відзначили глибину її творчих пошуків, кольорову фантазію і художню правдивість.

Однак у 1992 році на піку майстерності Т. Шевченко несподівано залишає ткацтво і захоплюється пастель-

ним живописом. Уже в наступному році бере участь у груповій виставці кримських художників у німецькому місті Хайдельберг. Дебют виявився успішним, і з того часу пастелі художниці систематично виставляються на аукціонах у Цюриху, Мюнхені, Дюссельдорфі, Парижі. Вона стала дипломантом Міжнародної виставки-конкурсу художників-мариністів «Марина-2000» в Одесі, а в

2004 році як єдиний представник з України серед 120 учасників Міжнародного конкурсу художників компанії «Меридіан-Арт» здобула в ньому перемогу. У тому ж році до звання заслуженого художника Автономної Республіки Крим в неї додалося звання заслуженого художника України.

Очі бояться, а руки роблять, тому треба братися за великі справи, бо лише в них можна розкритися на повну силу, — порадила Т. Шевченко присутнім на презентації виставки студентам історичного факультету Таврійського національного університету ім. В. Вернадського, які в рамках проведення науковим центром конференцій, присвячених 20-річчю Незалежності України, отримали можливість освоювати вузівську програму, не тільки гортаючи сторінки навчальних посібників чи архівних документів, а й через призму

мантики юності, музикантів, дитини з міфічною твариною. Її автопортрети є оригінальними, але найчастіше моделями для цього жанру ставали для Т. Шевченко дитячі обличчя, у тому числі й трьох власних доньок, одна з яких — випускниця Кримського художнього училища ім. М. Самокиша, працює дизайнером і здійснює рекламно-інформаційний супровід живописної творчості мами у вигляді листівок, календарів, буклетів. Оформлення картин у рамки забезпечує чоловік. Уже й наймолодша в художній родині внучка теж розпочала складати до окремої папки свої малюнки — для майбутньої експозиції.

Коли мені картини подобаються, я іноді повторюю їх, як, наприклад, «Гліцинія цвіте», — говорить художниця. Тільки з однієї вона ніколи не зможе зробити копію. Це

мистецького світобачення і художнього осмислення ролі особистості в державі і суспільстві, краси Кримського півострова: містечка біля моря, осені в Гурзуфі, світла над Карадагом, основної готики, дарів природи, нічного і туманного бризу, півоній і квітів серед квітів.

З любов'ю створений художницею колективний портрет українських дівчат, сповнений натхнення та ро-

«Венеціанський карнавал». Її придбано в неї з усіма авторськими правами на використання. І тепер вона роззираювана на обкладинці одного художньо-журнального видання, що реалізується в торговій мережі. Ця ринкова затребуваність живописця є чи не найкращим сертифікатом її майстерності в сукупності з талантом і працюваністю.

А в планах Тетяни Шевченко — нова тема за Вільямом Шекспіром «Світ — театр, усі люди в ньому — актори», робота над якою вже розпочата. Будемо ж чекати на нову зустріч з художницею, її відвертістю, філософією лірики і великою таємницею внутрішнього світу, розгадку якої знаходимо в її картинах, закохавшись у них з першого погляду.

Тільки з однієї вона ніколи не зможе зробити копію. Це

Валентина НАСТІНА

КРИМ - ПЕРЛИНА УКРАЇНИ!

Фото Олексі Носаненка

Запрошуємо читачів «Кримської світлиці» взяти участь у фотоконкурсі «Крим - перлина України!» Надсилайте світлинки (електронні чи паперові) увічнених вами неповторних кримських краєвидів, культурних та історичних пам'яток, заповідних місць, де просто гріх не побувати кожному громадянину нашої великої держави. Супроводжуйте ваші фото невеличкими коментарями, можна віршованими - чим відгукнулася душа після відвідин нашого сонячного півострова.

Якщо знайдуться спонсори, - автори кращих робіт будуть заохочені ще й матеріально. А поки що давайте усі разом отримувати душевне задоволення від споглядання неповторної української перлини - Криму!

ЧУФУТ-КАЛЕ

По сходах цих ступало
стільки ніг,
Що навіть камінь
витримає не зміг,
Його здолав не стільки
лет століть,
А те, що він за інших міг болить!

На сходи зморшки-тріщини
лягли,
Коли по них розбиті люди
йшли,
Несли свої і болі, і жалі,
На камені ступаючи з землі.

Які печалі рвали душі їх?
Який солоний піт
по скронях біг!
Які гіркі зривалися слова,
Що аж чорніла спечена трава!..

У Лету канули стрімкі віки —

І гурт туристів жвавий, гомінкий
По цих же сходах
поспіша вперед,
Немов урок в історії бере.

І що кому той принесе урок?
Кому і як дається кожен крок?
Кому й які тривожаться думки
Про весь цей світ
прекрасно-нелегкий?

На сходах завмираю я на мить —
Невже й насправді
каменю болить
Моя незрозуміла всім печаль,
Мій тихий смуток, гострий біль
і жаль?!

А кожен крок вогнем століть
пече.
І час, як з джерела вода, тече —
Такий прозорий і такий святий,
Хоч набирай в долоні
й спрагло пий!

Ніна СУПРУНЕНКО

Чуфут-Кале — середньовічне місто-фортеця в гірському регіоні Криму, за 3 км на схід від Бахчисарая, тепер у руїнах. Назва в перекладі з кримськотатарської мови означає «Юдейська Фортеця».

Виникло в V—VI століттях (можливо, під назвою Фулли). Від найдавнішої частини міста (старе місто) залишилися донині головна стіна і арка X століття. За часів панування половців місто отримало назву Кирк-Єр. У 1299 році фортецю було захоплено та розграбовано армією ординського еміра Ногая. Заселяли його в той час переважно алани.

У XIV столітті в місті поселилися караїми і створили тут свій ремісничо-торговельний осередок (нове місто). У добу Кримського ханства Кирк-Єр був місцем ув'язнення військовополонених начальників. Саме в цей період місто отримало сучасну назву завдяки тому, що більшість його населення склали караїми (караїмська релігія — це особлива форма юдаїзму).

<http://uk.wikipedia.org>